II. évfolyam. Arad, 1887. Novemberhó 27. Vasárnap 323-dik szám.

Szerkesztőség:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap után: szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 12 frt
Fél évre . . . . 6 frt
Negyed évre . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . 1 frt

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre. . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

A német trónbeszéd.

Budapest, november 25.

(t—h.) A német birodalmi gyülés megnyilt Vilmos császár trónbeszédével, melyet Bötticher államtitkár olvasott fel. Szomoru hang jellemzi e trónbeszéd elejét. Nem is csoda, mert első sorban azon mély gyászra s aggodalomra emlékszik, mely a császárt fiának a német népet a császári trón dicső örökösének gyógyithatlan betegsége miatt sujtja.

Az agg császárnak s népének e gyászát s szomoruságát mély részvéttel tiszteli az egész müvelt világ. S egyáltalán nem lehet csodálnunk, hogy a német birodalmi gyülés tagjaira mély, sőt megrázó hatást tettek a császári trónbeszédnek azon szavai, melyek a trónörökös életét az isten kezében levőnek ecsetelik «kinek akarata dönt ugy a népek mint egyes emberek sorsa felett.« Az ősz uralkodó izenetének e szavaiban fájdalmas megkapó jelentőség van, mely a kilenczvenegy éves aggnak keserü fájdalmára figyelmeztet, kinek életestéjét az egyetlen fia miatti bánat oly mély árnyékkal sötétiti el. S a német nép képviselői bizonynyal nem zárkózhattak el azon nehéz politikai aggodalmak elől sem, melyek az isten elhatározásaira való azon utalásban kifejezve vannak. Valóban, a san-remoi betegnek ohajtott felgyógyulása vagy rettegett halála oly esemény lehet, mely az egész német népre messze és mélyreható befolyással lehet. A mit a trónbeszéd e tekintetben mond, vagy méginkább, amit elhallgat, előreláthatólag nagy befolyással leend a német birodalmi törvényhozás tanácskozásaira, s valószinüleg fékezni fogja a politikai szenvedélyeket.

E nyomott hangulat bizonynyal hasznára fog válni Bismarck herczeg közgazdasági politikájának, amint az a trónbeszédben vázlatosan mutatkozik. Mert e politika oly nagy benső ellenmondásokban szenved, hogy azok miatt alig állhatná ki a pártok hevesebb támadásait. Elég csak arra mutatni rá, hogy a trónbeszéd az állam szoczialisztikus bajainak orvoslását egy lélekzet alatt a rokkant munkások ellátásának törvényesitésével s a gabona-vám emelésével jelzi megkezdeni. E kimondott eszközök a jó hatás tekintetében pedig szerencsésen paralysálják egymást. A munkások százezreinek nyomorát Bismarck herczeg az által akarja megszüntetni, hogy a munkásoknak rokkantságuk esetére s öreg korukra szük, a legnélkülözhetlenebb igényeket alig kielégitő kegydijat biztosit. Más oldalról azonban a még életerős munkásnak megdrágitja a kenyeret mesterségesen a gabonavám fölemelése által, a mezei gazdák s a nagy földbirtokosok érdekében. Gondolható-e vajjon, hogy ily politika megszüntetni képes lenne a szoczialista propagandát? Lehető-e, hogy a munkásosztály lemondjon gyülöletéről a mostani társadalmi rend iránt, a mely uzsora kamattal veszi el tőle egyik kézzel azon jótéteményt, melyet a másik kezével adott. A szoczialismus alig lesz békülékeny azon állammal szemben, mely a kenyér megdrágitása által a nép megélhetési föltételeit megneheziti.

Bismarck nagy a külpolitika vezetésében, de közgazdasági téren való experimentácziói nagy tévedésekre vitték. Oly tévedésekre, melyek nemcsak a német szoczialista kérdés megoldását érintik, de keservesen sujtolólag hatnak a magyar gabona termelésr is. Evvel szemben ránk nézve nem vigasztalás, hogy a trónbeszéd az Ausztria-Magyarországgal lejáró kereskedelmi szerződés megujitását igéri; kereskedelmi szerződés gabona-vámmal ránk nem haszon, s a szerződés nélküli állapot csak a német iparra lenne kár.

Örvendetes egyedül amit e trónbeszédből a külügyekre nézve hallunk Németország béke-politikát követ a hármas szövetség alapján: a czár pár nap előtti látogatását meg sem emliti. E hatalmas szövetség tehát a békét hosszabb időre biztosithatja. Valószinü igy, hogy Európa népei nem fosztatnak meg a béke áldásának élvezésétől — s mi magyarok is háboritatlanul folytathatjuk állami, pénzügyi- és nemzeti megerősödésünk nagy munkáját.

A jövő évi államköltségvetés előirányzata tudvalevőleg a legtöbb miniszteri tárcza keretében kisebb-nagyobb mérvü megtakaritásokat mutat fel. A költségvetési törvény azonban nem alkotható meg a folyó év végeig s igy az állami kiadások a jövő év első negyedében — a legközelebb megszavazandó indemnity-törvény alapján — a folyó évre megállapitott költségvetés tételei szerint lennének foganatositandók. Hogy ez ne történjék s a praeliminált megtakaritások az évnek első negyedében is elérhetők legyenek, körrendeletileg meghagyta a kormány az alantas hatóságoknak, hogy a jövő év első negyedében teendő kiadásaiknál ne a folyó évi költségvetési törvény, hanem a jövő évi előirányzat tételeihez tartsák magukat.

A duna-szerdahelyi választás. Duna-Szerdahelyről a „Bud. Corr." pénteki kelettel a következő táviratot közli: A képviselőválasztás tárgyában elrendelt vizsgálat ma délelőtt befejeztetett. A nyugalom sehol sem zavartatott meg. A tegnapi lapok ama hire, hogy Münnich vizsgálóbiztoshoz fenyegető leveleket intéztek, teljesen alaptalan. Münnich ma visszatért Budapestre.

Vendéglősök és a regaleügy. A regaleügy szabályozása és a regale megváltása tárgyában pénteken szállodatulajdonosokból és vendéglősökből álló küldöttség tisztelgett a belügyminiszteriumban. A küldöttség tagjai Gundel János vezetése alatt Kamerer Ernő, Glück Frigyes és Kommer Ferenez vendéglősökből álltak. A küldöttséget Benitzky Ferenez államtitkár fogadta. Gundel János ecsetelte a regaleügy szabályozatlan voltát s kérvényt nyujtott át, melyben terjedelmesebben fel vannak sorolva ama módozatok, melyek hivatva volnának a kérdést a megoldás felé vezetni. Igy a többek közt a községek vagy városok által eszközölt megváltás után a regale bérlője a kimérendő italok után miniszteri rendelettel meghatározott bizonyos maximumig terjeszkedhetnék a regále-illetékek kirovásánál. A kérvény értelmében rendelettel volna szabályozandó az is, hogy egyes bérlők két város vagy község bérleténél többet kibérelni jogositva ne legyenek. Végre aggályukat fejezik ki a kérvényezők, hogy a megváltás éppen e körülménynél fogva nehézségekbe ütközik, mivel a megváltás összege az egyes regalek évi jövedelmével szoros kapcsolatban van, sőt ezen jövedelem lesz mérvadó a megváltási összeg meghatározásánál. A küldöttség elnöke kéri a kérvénynek pártolását. Benitzky államtitkár kijelenti hogy a pénzügyminiszteriumban éppen most foglalkoznak a regalék megváltásának kérdésével és a kérvényt, mely szakértőkből álló testületnek véleményét fejezi ki, ha alapos érvekkel van támogatva, illetékes helyen bizonyára figyelemben fog részesülni és az ő támogatására a kérvényezők biztosan számithatnak.

KÜLFÖLD.

A Bismarck herczeg leleplezései folytonban tartanak. Különben is előre látható volt, hogy a német birodalmi kanczellár nem az az ember, a ki ha egyszer valamibe fogott, fele utján megálljon. Leleplezéseit, melyek látszólag még mindig csak az orleanisták ellen irányulnak, a kiknek pedig alighanem nagyon mellékes szerepük volt a panszláv orosz diplomacziai és katonai párt müveletében — Bismarck hg. ujabb adatokkal bővíti ki, melyeknek hátterében, hogy mi rejlik, talán sohasem fog kidorülni.

A „Kölnische Zeitung" jelenti: A jelen esetben Bismarck hg. egyenességének és a czár nyiltságának köszönhető, hogy a hamisitások napvilágra jöttek. Képzelhetni, menynyire elámult Bismarck hg., a mikor a czár előtte oly jegyzékek alapján, melyeket ő — Bismarck — állitólag német nagykövetekhez és követekhez küldött volna, beakarta bizonyitani oroszellenes politikáját s elképzelhető a czár bámulata, mikor Bismarck hg. egész nyugodtan azt felelte: „Felség, ha a jegyzékeket ugy terjesztették Felséged elé, mint tőlem eredőket, akkor megcsalták Felségedet; én ilyet soha sem irtam, s ehhez hasonlót nagyköveteink sohasem jelentettek nekünk."

Az első percz után, hogy a mindkét félre nézve oly annyira meglepő felderités megtörtént, könnyü volt az ügy velejére jutni, s ekkor csakhamar annyi kiderithetővé vált, hogy legalább a vezetés, melyen át a hamisitott diplomacziai korrospondentia a czárhoz eljutott, orleanista kezeken nyugodott. Vajjon a tollat is orleanisták vezették-e egy pár nap mulva kiderül, mivel a czár mint gentleman és az igazság barátja a legelőzékenyebben felajánlotta a segitségét. Vérbeli kötelékek által az orleanistáknak majdnem minden európai udvarnál befolyásos összeköttetéseik vannak, igy Páristól eltekintve Bécsben, Brüsszelben és Koppenhágában és kéznél fekvő ama feltevés, hogy a czárnak gyakori és huzamosabb tartózkodásat Kopenhágában különösen kedvezőnek vélték arra, hogy a német diplomaczia állitólagos iratainak hamisitványait kezébe csusztassák. E hamisitványoknak ugy látszik az volt a czéljuk, hogy a czárt meggyőzzék arról, hogy Bismarck Oroszországot a keleten elárulja és minden befolyásából kiszoritja. Vajjon ezáltal az orosz-franczia háboru-szövetség létrejöttét akarták-e siettetni, — avagy ez csak a czárt meghökkenteni és visszatartani, nehogy Ferdinand herczeg ellen valamit tegyen, az még nem dönthető el, bár valószinü és ekkor az orleanista érdekek mellett a Coburg-érdekek is tekintetbe jöttek. Hogy e bünös üzelmek mily közel hoztak bennünket a világháboruhoz, köztudomásu. A franczia-orosz szövetség, ha nem jött létre, csak az egyik fél megbizhatatlanságán és bizonytalanságán mult. Orleanista alattomoskodás és rászedéssel párhuzamosan haladt egy másik, a német udvarhoz közelálló bizonyos egyéneké, a kik a czárral elhitették, hogy Bismarck hg. császári ura tulajdonképeni kivánságai ellenére való politikát üz, a ki mind a mellett az érdemeket szerzett kanczellárt cselekedni hagyja, de annak eltürése által sokat is szenved. A czár erre nézve könnyen meggyőződhetett az igazság felett. Ha bebizonyul, hogy német alkalmazottak ténylegesen résztvettek a példátlanul vakmerő csalásban, akkor azokat nem fogják egyszerüen csak eltávolitani hanem valószinüleg a fenyitőbiróság elé állitják őket.

E közlésekkel szemben, a „Moniteur" az orleanisták lapja — mint Párisból távirják — kijelenti, hogy a monarchisták mindenkoron csak a békét akarták és a „Kölnische Zeitung" állitólagos leleplezéseit, melyek különben egy franczia lap által sem vétettek komolyan, mintrossz tréfát visszautasitja.

A Grévy lemondása. Párisi jelentések szerint a kamara és a szenatus több kiváló tagjának egyező véleménye szerint egy oly kabinet, mely nem a elnök lemondásának kijelentésével lépne a kamara elé, huszonnégy óráig sem maradhatna meg helyén. Az elnök lemondását már péntekre várták; egyuttal azt hiszik, hogy a Rouvier-kabinet visszaveszi lemondását az uj elnök installácziójának idejéig. Biztosra veszik azt is, hogy Rouvier és Flourens minden ujabb miniszterkombináczióban benne lesznek; az előbbi mint pénzügyminiszter, az utóbbi mint külügyminiszter. Ha az elnökválság befejezte után, a mint az valószinü is, Freycinet bizatik meg a kabinet megalakitásával, akkor Freycinet valószinüleg átveszi a hadügyminiszterium vezetését is. Általános sélénk megelégedéstokoz, hogy daczára az anynyira feszült helyzetnek, Párisban nyugalom uralkodik.

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(November 27.)

Nehéz éj...

— Az „Aradi Közlöny" számára irta: —
Seyfried Ernő.

Nehéz éj szállt rég a tájra...
Vasné virraszt... fiát várja.
Meg van ágya puhán vetve,
Pihenése még sincs benne!...

Az ablakon ki-kitekint...
Lépteket hall... „nem ő megint!"..
Aztán sóhajt hosszan, mélyen...
„Hol marad ily késő éjben?...

Ez soha még meg nem történt!"...
Előveszi imakönyvét...
S százsor is elmondogatja:
„Áldásod oh, uram rajta!"...
— — — — — — — —
„Özvegy Vasné nyisd ki kapud'...
Szived legyen erős, ha tud!...
Jaj! kétségbe csak ne esnék!...
Hozzuk fiadnak holt-testét!"...

„Nem! nem igaz! hazugság ez!...
Bizonyára csak álom lesz!...
Boszut-kér a nehéz átok...
„Ki ölte meg, hát mondjátok!"...
— — — — — — — —
„A gyilkost ne keressétek...
Engem' terhel a nagy vétek!...
Csitt kicsikém.. csitt! csitt.. tente..
Csitt!... neked nincs részed benne!..

Megölt ő is!... hogy ha élne
Nem tehetnék másképp véle!...
Megcsalt hütlen!... megtagadta
Hogy e gyermek' — édes apja!...

Nem kérlek én kegyelemre!...
Csak nézzetek gyermekemre!...
Vigyázzatok a nagy égre,
Szivét lelkét baj ne érje!"...
— — — — — — — —
Eljönnek a törvényszolgák,
Biró Katit megláncolják...
„Te csörgő vas csitt! ha!.. ha!.. ha!..
A kicsikém meg ne hallja!"...

*

„Temetésre kong a harang...
Börtönében senyved a rab...
Rideg dajka zord szavára,
Mosolyog az a — kis árva!

Czigány történetek.

Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

XIX.

A „fekete pacsirta" felsülése.

A Schőja-kávéházban volt pár év előtt a fiatalabb pesti ujságirók találkája minden esti nyolcz és tiz óra közt. Képviselve volt minden lap, s mi ugy hittük, hogy azokban az órákban az embereknek van okuk nagy respektussal tekinteni a kávéház felé. Itt titkolództunk, s rejtegettük egymás elől a hireket, nehogy másnap a többi lap is hozza. Kedélyesek, csipkedők, de jó czimborák voltunk, mint a hogy ez odafenn igen természetes.

Egyik kollégám, kit Hugóbinak kényeztettünk, nagy mester volt a szenzacziónális hirek felfedezésében, gyártásában és eltitkolásában. Egy héten kétszer legalább is lefőzött valamennyiünket. Ha az éjjeli szerkesztőségi órák előtt közénk jött, rendesen titokzatos arczot csinált és tette magát, hogy megint valami különöst tud. El nem árulta volna egy világért, s olykor csak ugy adhattuk vissza neki a tromfot, hogy beugrattuk valami álhirrel egy-egy órai hajszára, a mikor aztán jött vissza rettenetes dühvel, hogy nincs sehol semmi, s oknélkül intervievolt, fiakkerezett és a többi...

Egy este leül mellém és igy kezdi:

— Tudok pajtás egy pompás hirt!

— Hát ird meg!

— Ne bizalmatlankodjál, mert mindjárt másnak mondom el. Erts meg jól. Én nem irhatom meg, — szólt mosolyogva, — a „fekete pacsirtá"-ról szól és én érdekelve vagyok. Tudod hogy udvarlok neki.

— Pikáns? — kérdém erre némi bizalommal.

— Felséges!

— Ugy hát csupa fül vagyok!

A titokzatos kolléga megkeverte a kapuczinerét és igy érdekeskedett:

— Tudod hogy a „fekete pacsirta" milyen csinos. Azt is tudod, hogy ketten vannak a kegyében.

— Egy öreg báró és egy csinos fiatal orvosnövendék!

— Ezt is tudod? Annál jobb, — mondá ő, — gyorsabban érünk a végére. — Hát mint ilyenkor szokás, az öreg báró fizeti a számlákat és a fiakert, mely a pacsirtát viszi mindennap kétszer a népszinházhoz; a próbákra és az előadásra. A pacsirta ezért türi a tatát....

— És szereti egész vérével az orvosnövendéket, — vágtam közbe én.

— Hm, ütközött meg ő, — de azért azt még sem tudod, hogy pénzelte is a csinos fiut!

— Pénzelte? Hogyan? már tul vannak mindenen?

— Igen, még pedig legdivatosabb botrány árán. A pacsirta „mamája" ezt tudta és dühös volt a fiatalabb konkurrensre, mert „nem hozott semmit a házhoz"... és félő volt, hogy a báró egy nap megtud mindent és oda a szép élet. Igy hát az utóbbi napokban mindig a nyakukon ült, ha a bárótól szabad órákban jött az orvosnövendék. Egy délután három óra tájban jött ujra. A mama belült velük a kis szalonba és egyetlen szót sem mulasztott el megfigyelni. A csinos fiu pedig igen kényes dologban jött. Pénzt kért levélben délelőtt a pacsirtától és mivel ez nem küldött, megakarta tudni az okát. A mamától pedig nem lehetett beszélni. Azt hitte, hogy valami ügyesen találta fel magát és egy czeruzával irta a kis asztalon fekvő szerepek egyikére e kérdést:

— Miért nem küldtél pénzt, muczus?

A muczus kivette a kezéből a czeruzát és visszairta:

— Mert a báró még nem adott....

Egy óra mulva jött az öreg gavallér és kijelentette a „fekete pacsirta" előtt, hogy mennek kocsizni. Az utóbbi összecsókolta a bárót és ment a mamával toilettet csinálni. A mig a báró reájuk várt, unalmában elkezdett a szalon kis asztalán lévő szerepekben betüzgetni. Egyszer csak hosszura nyult arczczal hökkent vissza. Feltette aranyos keretü czvikkerét és nagy flegmával olvasta:

— „Miért nem küldtél pénzt, muczus?"

— „Mert a báró még nem adott."

Szépen elővette a drága foglalatu irótját és utánna irta: „És nem is fog adni többet soha!"

Ezzel vette botját és a kalapját....

— Pompás, köszönöm! — kiáltám. — hisz ez egy pikáns tárcza.

Másnap az egész népszinház azt olvasta.

XX.

A lóverseny.

Krecsányi, a mi népszerü direktorunk hiába haragszik meg, én ezt is megirom. Azt nem lehet kivánni, hogy egy kitünő bon-mot titokban maradjon.

Tehát...

Az ismeretes Krecsányiról, hogy milyen szigoruan vezeti a próbákat. Látszik a kitünő előadásokon, melyek páratlanok a vidéken. A legkissebb késés már idegessé teszi és kezdi a máskor kedélyes természetét veszitени. Csak katonásan!

Par év előtt, délután két órakor, a szép Kornél darabjából „Olgá"-ból volt próba. Véletlenül ugyanarra az időre esett a lóverseny is Kassán. (Itt történt). Alig hogy kezdik a próbát, kisül, hogy vagy három szereplő sport-szenvedélyeknek áldoz, azaz nincs a próbán.

— Hol vannak azok az urak? — kérdé Krecsányi roppant izgatottsággal.

— A lóversenyen!

— Lóversenyen... ismétli magában és a szó szoros értetmében drámai léptekkel méri végig a szinpadot. Idegessége nem ismert határt és szerette volna abban a perczben a világ valamennyi lóversenyét szétugrasztani.

Hallatlan! a próba nem mehet! Hiszen igy megszünik minden!

És ebben a végzetes perczben elébe áll egyik kardalos.

— Igazgató ur kérem...

— Mi tetszik? — kérdé Krecsányi.

— Legyen olyan szives — minthogy kis dolgom van a próbán — bocsásson el a lóversenyre.

— Boszantani akar ön?!

— Oh nem direktor ur; de az én atyám yockei volt és nagyon érdekel az ilyesmi!

— Az én apám pedig angoló volt és még se megyek a lóversenyre! — kiáltá Krecsányi végképpen elveszitve türelmét.

Az oriási riposztot a körülállók harsány nevetése fogadta.

Törös Tivadar.

Az idegenforgalomról.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —
Irta: **Csernyei Gyula.**

A vasutak hálózatának, mentül előbbre menő tökélyesedése volna hivatva nálunk, ezen más okokból is érezhető hiányokat megszüntetni, mert a feneketlen utakra és pocsolyás helységekbe, könnyen lehet követ, kavicsot szállittatni onnan, hol az bőviben van.

Mily vonzerőt gyakorol a jól megmüvelt vidék és gondozott tenyészet, ha az a természet szépségeit előnyösebb szinben tünteti fel, mutatja azon körülmény, miszerint számos honfitársunk inkább megyen külföldi gyógy- és fürdőhelyre, mint sem itthon használná azt. Csak a közeli Gleichenberg, Rohits és Tobelbadban nyaranta a vendégeknek majdnem harmada, — Eggenberg és Radegundban tulnyomó része magyar, nem azért mert olcsóbb az élet, mint itthon, hanem mert az ott időző nem szorul mindig az egyetlen helyre és határán kivül is van több alkalom, kirándulásokban találni kellemes szórakozást. A lakosságnak jámbor, szolgálatra kész magaviselete is nyom valamit a latban.

Nálunk a jeles gyógyforrásokkal biró

Lapunk mai számához fél iv melléklet van csatolva.

LEGUJABB POSTA.

— **Coburg Ferdinánd távozása Bulgáriából.** A „Daily Chronicle“ bécsi levelezője állitólag kitünő forrásból értesül, hogy a berlini császártalálkozás eredménye valószinüleg az lesz, hogy diplomacziai lépéseket fognak tenni, Coburg Ferdinandot kényszeritendők, hogy Bulgáriát elhagyja. Tényleges kényszer nem alkalmaztatnék; de Bismarck rábirná a hatalmakat, hogy kollektiv jegyzéket intézzenek Ferdinándhoz, mely őt sürgősen felszólitaná Bulgária elhagyására.

— **Osztrák-ellenes olasz tüntetés.** Bécsből jelentik 26-iki kelettel: A „W. Allg. Ztg.“-nak Livornóból egy szinházi botrányról irnak, melyet a királyné nevenapja alkalmából provokáltak. Ugy a Politeama mint a Goldoni szinházban diszelőadás volt hirdetve; az utóbbi szinházban az előadást a néphymnusz eljátszásával kezdették, de már az első ütemeknél hangos füttyök hallatszottak és a Garibaldi-hymnuszt kivánó kiáltások. Közbe felhangzottak az: „Eljen Olaszország!“ ... Le Szavoja-val!“ kiáltások. Sok elfogatás történt. A katonatisztek tüntetőleg elhagyták a szinházat. A csőcselék behatolt oda és iparkodott az elfogottakat kiszabaditani. Az utczán többkatonát és tisztet tettleg bántalmaztak. A rendőrigazgatóság előtt egy dinamitbomba szétpattant, de a nélkül, hogy jelentékeny kárt okozott volna.

TÁVIRATOK.

— **Az operaház szubvencziója.** —

Budapest, nov 26. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma a belügyminiszterium költségvetésénél tárgyalta a m. kir. operaház költséget. A bizottság az operaház előirányzatából 40,000 forintot törölt; a bérbeadás feletti vitánál a bizottság utasitantandónak határozta a belügyminisztert, hogy ezirán a jövő év elején javaslatot terjesszen be.

— **A német gabonavám emelése.** —

Berlin, nov. 26. (Az „Aradi Közlöny eredeti távirata.) Az országgyülésnek a gabnavám emelésére vonatkozó törvényjavaslat ma beterjesztetett.

NAPTAR.

November 27. Vasárnap. Róm. cath. naptár: B. 1. Adv v. V. Prot. naptár: B. 1. Virgil. Görög-orosz naptár (november 15.) D 25. Guriás. Nap kél 7 óra 26 perczkor. Nap nyugszik 3 óra 11 perczkor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Deczember 1-én uj előfizetést nyitunk lapunkra. Előfizetési dij, helyben: egy hóra 1 frt, negyedévre 3 frt, vidékre: egy hóra 1 frt 20 kr, negyedévre 3 frt 50 kr.

Felkérjük ugy hátralékban levő t. előfizetőinket, mint azokat, kiknek előfizetése e hó végével lejár, az előfizetési dijak mielőbbi beküldésére.

Mutatványszámokat kivánatra egy hétig ingyen s bérmentve küldünk.

— **Fábián László** főispán tegnap fejezte be a városi közigazgatási hivatalok ügykezelésének vizsgálatát. Dálnoky Lajos dr. főispáni titkár kiséretében ezuttal a rendőrségi hivatalokat vizsgálta meg, a hol szintén teljes rendet talált.

— **A tanácsülésből.** Arad város tanácsa tegnap a rendes szokástól eltérőleg délutan tartotta meg a heti ülését. Az ülés a késő esti órákig eltartott, de általánosabb érdekü tárgyat alig ölelt fel. Többnyire apróbb utalványozások és illetőségi kérdések intéztettek el s ezenkivül nehány pálinka mérési kihágásban hozott első foku végzés ellen beadott felebbezések felett hoztak határozatot.

— **Az aradvidéki tanitóegylet** központi választmánya tegnap tartá novemberhavi ülését, melynek lefolyásáról adjuk a következő tudósitást. Záray Ödön egyleti elnök röviden üdvözli a tagokat s a bizottsági ülést megnyitja. Mindenek előtt Csik János emel szót s a napirend tárgyalását megelőzve, felhivja a központ figyelmét arra, hogy az egylet szeretett elnöke 1/4 évszázadot töltött el a tanügy terén, a kit is kiváló érdemeinek méltatásával, meleg szavakkal üdvözöl; áldást kér reá a mindenhatótól s azon óhaját fejezi ki, hogy ezen lankadást nem ismerő, munkás s az egylet elismerésére méltó elnököt a haza, tanügy és szerető barátai örömére a Gondviselés ajándékozza meg mind azzal, a mi az emberi életnek értéket ad. Az üdvözletet hangos éljen s tapsvihar követé, mely után Záray válogatott szavakkal mond köszönetet az őt ért kitüntetésért. Ezen ünnepélyes jelenet után elnök a részvét fájdalmas hangján emlékezik meg bold. Balog Irma életevirágjában elhunyt egyleti tagról s emlékének megörökitését jegyzőnyvbe kéri felvétetni. Ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a boldogult családjának költségek fedezése czéljából 25 frtot utalványozott, melyből 12 frt megtérittetett a tagok közt eszközölt önkéntes gyüjtés alapján. Elnök mindkét rendbeli jelentése tudomásul vétetik. Ugyancsak elnök egy másik megható esetről tesz jelentést. Előadja ugyanis Brusch Alajos titkár, hogy a dezsőházi rom. kath. felekezeti tanitót, Toma Antalt, ki 6 év óta közmegelégedés közt vezeti hivatalát, a temesvári kegyes káptalan, mint kegyur minden kihallgatás és alapos ok nélkül állasától megfosztotta s most kilencz gyermekével kenyér és hajlék nélkül nyomorog. Az egylettől nagyobb foku segélyt kér s egyuttal kéri azt is, hogy 4 nagyobb koru 10—14 éves gyermekének elhelyezéséről gondoskodjék. Központ megbizza elnököt, hogy a jelzett szomoru állapotokról hivatalos értesülést szerezvén, a nyomorral küzdő családapának 25 frtot juttasson az egyesület pénztárából s a tagok között gyüjtést eszközöljön; továbbá az elhelyezésül ajánlt 4 gyermek felfogadása tekintetéből a közönség hirlap utján kéressék fel. Az évi munka szabályozása, illetve program egybeállitására kiküldött bizottság a következő tételek megvitatását hozza javaslatba, egyuttal előadókat is ajánl; még pedig 1. „Az évi zárvizsgálatok előadására: Szilágyi Györgyöt, 2. „Fogalmazás tanitás“ előadó: Vlacsil Károly, 3. „Egészségtan“; előadó: Némethy Károly, 4. „Az álhumanizmus; előadó: Brusch A. és Verner László; 5. „Egyéni nevelés;“ előadó: Szathmáry I. 6. „Gyermeklapok“; előadó Skultéty Irma, 7. „Kézmü-iparos pálya iránti előszeretet;“ Verner L., 8. „Iskolai bünök, kihágások“; előadó: Kovács V., 9. „Enektanitás“; előadó: Preisinger J. Szilágyi Gy. 10. “Az iskola administracziója és a tanitótestületek hatásköre;“ előadó Csik János. Elnök beterjeszti Csik Jánosnak, a szünidei gyermektelepek eszméjének tanulmányozására kiküldött bizottság elnökének jelentését, melyben, hangsulyozza, hogy az eszme életbeléptetése elé elháríthatlan akadály nem gördülhet, ha központ a kivitelt komolyan akarja. Azért mielőtt az eszme megtestesitésére nézve lépés tétetnék, javasolja egy tizes bizottság kiküldését. A jelentés örvendetes tudomásul vétetvén, a tervbe vett tizes bizottság megalakitásával inditványozó bizatik meg. A f. ügyek elintézése után Wlacsil Károly lepett az előadási emelvényre, ki igen csinosan, de itt-ott erősen tulhajtott felolvasást tartott „A fogalmazás tanitása a zelemi iskolában“ czimü tételről. Az értekezés szakavatottan tárgyalja az oktatás eme fontos ágát, mely mü tanulmányozás végett Szilágyi György választmányi tagnak adatott ki s igy a jövő ülés tárgysorozatába ujolag felvétetik. Ugyanesak kitüzetett még a legközelebbi ülésre: „A szemléleti képek alkalmazása“ czimü tétel, melyről Verner L. fog értekezni. Az idő előre haladván, elnök az ülést bereszti.

— **A viszorult császár.** Ősi idők óta csendes nyugalom honolt a megyeház nagytermének régi falain. Nagy időkbe került mig egy uj aranykeretü kép került a többi közé, arra pedig hogy egy számüzessék, alig volt eset. Békén megférték ott a felséges, fenséges, kegyelmes, és méltóságos urak, mert olcsóbban nem adta egyik sem és a régi idők hatalmasságai egészen jól érezték magukat az ujabb kor nagyjainak szomszédságában. És talán azért, mert a megyei közgyülésen csak okos dolgokat szokás tárgyalni, nem is kivánkozott el senki. Annál nagyobb feltünést keltett most az az eset, hogy egy császár fogta magát és ott hagyta az egész társaságot meg a közgyülési termet. A rejtélyes esetről kétfélekép adnak magyarázatot a megyeházán. Némelyek azt mondják, hogy József császárt az öreg Szondy Imre bácsi függetlenségi eszméi keseritették el, mások pedig plane arról suttognak, hogy ő felsége ostracismusnak esett áldozatul, a miért neki nincs — koronája. Már most melyik az igazi ok, nem tudni, anynyi azonban bizonyos, hogy József császár most a jegyzői iroda egyik szobájában hallgatja a papiron végig sikló tollak perczegését ....

— **A népfelkelés és a nyugdijazott honvédtisztek.** Azon kérdés merült fel, vajjon a népfelkelésről szóló 1886. évi XX. törvényczikk 2. §-nak 3-ik kikezdésében foglalt határozat a katonai jelleg nélküli honvéd (katonai) nyugdijasokra is kiterjed-e? Erre vonatkozólag a közös hadügyminiszterrel, valamint a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok honvédelmi miniszterével egyetértőleg, a következő határozat állapittatott meg. A nyugdij fentartása mellett tiszti (hivatalnoki) rendfokozatukról önként lemondók vagy a tiszti állásból becsületügyi eljárás folytán elmozditott egyének és pedig utóbbiak a nélkül, hogy elvesztett rendfokozatuknak ujbóli adományozására igényt tarthatnának, 60-ik életévükben betöltéséig a népfelkelés kötelezettségében állanak.

— **Az „Aradi Torna egyesület“** választmánya deczember hó 11-én d. e. 11 órakor a szokott helyen ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai ezennel meghivatnak. Kelt Aradon, 1887. évi november hó 27-én. Az elnökség.

— **Társasestély.** Az aradi ipartestület által az aradi dalegylet közreműködésével szombaton decz. 3-án rendezendő társasestély müsora következő: 1. „Hej ha nékem ...“ Wuschingtól; énekli az aradi dalegylet. 2. Magyar ábránd (op. 25.) Székely Imrétől; zongorán Heincz Juliska urhölgy. 3. Vadrózsa, költemény Tompa M.-tól, szavallja Havas Aranka urhölgy. 4. Népdalok, énekli Buja Sándor ur, zongorán kiséri Kocsis Lajos ur. 5. Költemény, szavallja Porczán Lajos ur. 6. a) „Falu végén ...“ Wuschingtól. b) Csaplár Schlettertől énekli az aradi dalegylet. A hangversenyt táncvigalom követi. Az estély 8 órakor veszi kezdetét.

— **Körrendelet.** A belügyminiszter körrendeletileg meghagyta Arad város tanácsának is, hogy a birságpénzek leirásánál ezentul mindig indokolás csatolandó a leirást elrendelő végzéshez.

— **Az aradi dal-egylet** által deczember 8-án a Krispin-féle teremben rendezendő jótékonyczélu hangversenynek érdekes müsorozata a következő: 1. „Falu végén kurta kocsma“ Petőfi költeményére szerzé Wusching K. Pál, előadja az aradi dal-egylet.“ 2. Alkalmi költemény, szavalja Hunyady Margit urhölgy. 3. B.-dur, Op. 71. Nr. 2, Chopin Ferencztől, zongorán játsza Grünzveig Irma urhölgy. 4. A „Korista“ előadja Nyilassy Mátyás ur, zongorán kiséri Dittman Gyula ur. 5. „Wariation“ B. dur, Schubert Ferencztől, zongorán játsza Münz Helén kisasszony. 6. Csendes vizi rózsa“ Abt-tól, előadja az aradi dal-egylet. 7. Overtour Zampából Heroldtól, zongora kettős játsza Münz Helén kisasszony és Höszly Jakab ur. 8. Katonakar Faustból-Gonuottól, előadja az aradi dalegylet. Kezdete délután 4 órakor.

— **Nem öli a filloxerát.** Szkalla Antal fővárosi gyógyszerész oly „biztos“ szert hirdetett a filloxera ellen, melyet állitólag a földmivelési miniszter is megvizsgáltatott s jónak talált. Erre hivatalos értesités jelent meg, hogy az orsz. filloxera kisérleti állomáson ép az ellenkezőjét találták. A szerrel folytatott kisérletekből kitünt, hogy az nem felel meg czéljainak, mert magát a szőlőtőkét is elpusztitja. Ha csakugyan „biztos“ szert találna fel valaki, a franczia kormány 300000 frankját még mindig megkaphatja.

— **Tánczískola.** A mult napokban közöltük Özv. Somogyiné urnő felhivását, melyben az előkelő közönség figyelmébe ajánlja idén is megnyilt tánczískoláját. Az idei tanfolyam is kiválólag megérdemli a közönség pártfogását és ez, mint halljuk nem is maradt el, a mennyiben Somogyiné urnő salonja már most is igen szép számát birja a táneczkedvelő ifjuságnak.

— **Az éhező iskolásgyermekek** meleg ételekkel való ellátására irányuló mozgalom a a helybeli izr. hitközség elnökségének figyelmét is felébresztette, a mennyiben e napokban az igazgatóság által a felekezeti fiu- és leányiskolák mindazon tanulóit összeiratta, kik szegénységüknél fogva koplalásra vagy hiányos élelmezésre vannak kárhoztatva.

— **A pálinkamérési kihágások** büntetésére kiszabott birság pénzeket a kapitányi hivatal eddig tévesen mind a szegényalap javára forditottaa. A tanács most utasitja a kapitányi hivatalt, hogy e téves eljárástól eltérve a birságpénzeket fele részben a városi pénztár és felerészben a kezelő személyzet javara forditsa.

— **Kéjvonat Aradról Budapestre.** F. évi decz. hó 3-án az aradvárosi menetjegyiroda 50 százalékkal mérsékelt kéjvonatot indit, de csak azon esetben, ha f. hó 30-ig, azaz szerdáig legkevesebb 25 személy jelentkezik az utazásra. A 10 napig érvényes menettérti jegyek arai a II-dik osztályban 10 frt 80 kr, a III-dik osztályban pedig 7 frt 70 krajczár. Arad 1887. nov. 26-án. Magyar államvasuti Arad városi menetjegy-iroda.

— **Peczértörténetek** kezdenek kisérteni megint a tanács előtt. A legutolsó aradi disztakarodó alkalmával történt, hogy a peczérek el akarták fogni Nagy János tüzoltó kutyáját. Lett erre nagy háboru. Valamenynyi tüzoltó-szomszédja mind sikra szállott az igaz ügyért, ő maga gyilkosoknak nevezte a rendőröket, miután előbb a peczérekkel kiverekedte magát, aztán T. kalapos vágta nyakon a másik peczért s az összesereglett nagy néptömeg háborogva, zugva nézte az egész jelenetet. A kapitányi hivatal Nagy Jánost 12 frt pénzbirságra, T. kalapost 12 órai elzárásra és 5 frt pénzbirságra itélte. A tanács ez utóbbira nézve az elzárást elengedte.

— **Meghivás.** Az aradi első temetkezési egylet rendkivüli közgyülést tart 1887. november 27. d. e. 10 órakor saját helyiségében. A tárgyak életbevágók, azért a t. cz. tagok megjelenésére kiválóan számit az elnökség.

— **Mélységbe zuhant.** Fekete Márton makói lakos Zombor felől az ártéri hidon keresztül jövet, vigyázatlan hajtás következtén kocsijáról a hid karfaján keresztül a mélységbe zuhant. Fején sulyos sérülést szenvedett. Apolás végett a korházba szállitatott.

— **Az aradi izr. kiházasitó egylet** jótékony czélja bár csak szükebb körre szoritkozik, mind a mellet teljes elismerésünket érdemli 21 év óta városunkban gyakorolt jótékony müködése folytan. Evenkint 2—3—4 hozományt oszt ki az alapszabályilag jogositott pályázónők között s igy az idén is már két szegénysorsu leány részesittetett ezen kitüntetésben, ezen felül pedig a f. hó 22-én tartott választmányi ülésén határozatba ment, hogy ez év végével ismét 2—200 frtnyi hozományt fog az erre minősitetteknek kiosztani, s pedig egyet a Deutsch Ignácz-féle alapitvány kamatjaiból és egyet az egylet vagyonából. Jegyben járó hajadonok, kik ezen hozományokra pályázni óhajtanak, a kellőleg felszerelt folyamodványukat f. é. deczember hó 15-ig az egylet elnökségénél benyujtani el ne mulaszszák.

— **Uj tudorok.** Baross Ferencz és Lux Ubald aradi jogszigorlók tegnap lettek felavatva tudorokká a budapesti tudományegyetemen, és pedig az előbbi az államtudományok, az utóbbi jogtudományok tudorává.

— **Változás a postások között.** Mathesius János posta és távirdatiszt Kolozsvárról Dévára helyeztetett át.

— **Eljegyzések.** Hendler Adolf kereskedő a napokban tartotta eljegyzését Leffkovits Anna kisasszonnyal, Goldstein N. világosi borkereskedő nevelő leányával — Schweiger Ida kisasszonyt Schweiger Sámuel aradi lakos kedves és szép leányát ma este jegyzi el Schwarz Manó aradi államvasuti hivatalnok.

— **Köszönet.** Alólirott, mint Kurtakér hitközség elnöke, hitközsége nevében hálás köszönetét fejezi ki ezuton is ő nagysága Solymosy László borosjenői birtokos urnak azon nemes tettéért, hogy az épülőfélben levő

Folytatás a mellékleten.

fürdőtelepek csupán azért nem birnak emelkedni nagyvilági jelentőségre, mert közvetlen környékük nem nyujt olyan átmenetet, mely a természet eredeti szépségét, kellő arányban kiemelje; a falusi vidék inkább sivár, a népélet pedig visszatetszőnek tünik fel, sem mint — kivált idegenben érdeklődést vagy kiváncsiságot keltene, mivel korunk elkényeztetett izlése és követelő igényei, kellemetlenül vannak érintve ott, hol a tisztaság, rend és csinnak alapfeltételei is hiányzanak.

A nemesebb értelemben vett hazafiság tehát kettős szempontból kivánja, nem kiméln sem áldozatot, sem fáradtságot arra, hogy honunkat ez irányban a külfölddel meg kedveltessük, ha a kulturnépek közt, szellemi téren elfoglalt helyünket, az azt illető tiszteletben megtartani akarjuk; az pedig csak ugy lehetséges, ha vidékeinket korszerü müvelés és épitkezés által elhanyagolt állapotukból kiemeljük.

Mentül inkább terjed az idegenek forgalma, annál jobban szaporodnak az eszközök, mi által valamely országot virágzóvá tehetni; a kulturmivelésre befektetett tőkék dusan gyümölcsöznek, a termékek értékesitése könnyebbül s áruk feljebb száll, az ipar lendületet nyer s a keresetforrások növekvése a kisebb központokból azoknak vidékeire kihat, az uj tényezők pedig ujabb intézményeket szülnek az egyetemes nemzeti vagyon gyarapitására.

A külföld némely vidékein és nagyobb városaiban e czélra teljesen szervezett társulatok léteznek. A tagok az értelmiség szinejavából kerülnek ki s az ügynek vezetői a hatóságok támogatása mellett, az idegeneket, minden lehető kedvezményben részesitik. A vendéglőkben, könyvkereskedésekben dijtalanul nyernek ismertető leirást (kalauz) mely helyrajzi térképet, czim- és egyéb jegyzéket tartalmaz, hogy az ember vezető nélkül is tájékozhatja magát.

A kárpát- és balatonegylet, melyek hasonló szándokból alakultak, nem felelnek meg ezen rendeltetésnek, mivel müködésük nem terjed idegenekre; mindazáltal állapotainknál vivmánynak kell tekinteni azt is, hogy a koronkint rendezett kirándulások által, hazánk saját fiai ismerik meg szülőföldjük különböző tájait.

Magyarország bővelkedik gyönyörü vidékekben, melyek nagyszerüség tekintetében a világ bármely nevezetes tájával vetélkedhetnek, de ezuttal csak azokat ohajtom kiemelni melyek különös szempontból: égalji fekvésüknél fogva, méltók arra, központokká lenni, idegeneket kecsegtető egyesületeknek.

Déli megyéink tudvalevőleg a 45—46. északi szélesség fokai közt terülvén el, ugyanazon vonal alatt esnek mint Déltirol, Olasz- és Franczia-ország azon részei, hol a fentemlitett átmeneti állomások léteznek, melyek mint klimatikus gyógyhelyek tizezerekre rugó idegeneknek, hónapokon át tartózkodás és megannyinak téli menedékül szolgálnak. Ilyen központok lehetnek Fiume, Pécs, Hátszegvidéke, a krassószörényi bányahegység és az aradi hegyalja.

Noha ez utóbbi kissé nyugot felé hajlik, mégis délirányaegyenesMeran, Fries, Arco — és csak 1—2 foknyival feljebb mint Bordighera, Mentone, Nervi, St. Remo, Nizza stb.

Az állitás, miutha e telelő helyek annak köszönik gyors emelkedésüket,*) mivel az északi és keleti szelek ellen védve volnának helytelenségen alapul. Azon időkben, mikor bolygónkat, lapos koronának képzelték, könnyen hihették el, mikép a magas hegyek a szél fuvalmát megakasztják, de manap iskolás gyermek is tudja már, hogy a körlég rétegeiben megindult áramlat, mindenütt felülről éri a földtekét. A naptéritői és éjegyenleti rohamok, azaz: időszakiszelek, épp ugy uralkodnak ott is, mint a föld egész kerekségén. ha elébb vagy utóbb állnak be, — sőt ráadásul megtoldatnak a tengeri viharokból származó Bora es Szirokko által; — az Alpesek aljan elvonuló völgyekben azonban, a gyengébblégmozgásalatt értettszélcsend és a tengur közelsége altal lanyhitott légmérséket**) nagyban befolyásolja a már októberben leeső és csak májusban elolvadó hó.

És miként lehet különben is gondolni, hogy a légmérsék általában melegebb lenne oly helyeken, hol a magas hegyek között, a nap csak későn bukkan elő és korán áldoz le? — Beható megfigyelés után én az ellenkezőt tapasztaltam. Egyébiránt a hőmérő azt legjobban igazolja s a különböző feljegyzésekből, arról mindenki személyesen győződhetik meg, mivel a számadati összehasonlitások tullépnek a keretet, mely e dolgozatnak szánva van.

Abban is csalódik az ember, hogy ott állandó derült időjárás volna, mert a hiresztelés daczára ősszel és télben napokon át tart a köd, boru és ugy a meteorologiai észleleteken alapuló átlagos kivonatokat, mint a gyógyigazgatóságoknak hivatalos időjóslatait a valóság mindig megczáfolja. Az adatokra támaszkodó szabálymutató Meranban, például: csak 49 szeles napot enged az éven át, hasonlókép 67 esős és 8 havas napot. Az előző és követő felhős napok azokhoz — persze maguktól értetődnek; azonban sem szél sem eső nem hajlandó alkalmazkodni ahoz, a jeget nem olvasztja el mindég a déli nap s a hó sem akar rögtön vizzé válni, hanem néha megmarad egy pár hétig mint az 1882-ben s ilyenkor az eltérések rendesen, a rendkivüliségeknek rovatnak fel.

Alsó megyéinkben csak kivételesen zord a tél, mindössze keveset tart, a fagynak és a ritkán eső hónak pedig mindig meg vannak számlálva napjai.

Még felsőbb szélességi körökben is következnek télben egymásután tartós, verőfényes napok. A látkörön alant megjelenő napot magunkhoz közelebb véljük és rézsut eső sugarai az égnek sajátságos kék szint kölcönöznek, de nem tartjuk érdemesnek e tüneménynyel törődni, ha egyébbel vagyunk elfoglalva, mivel az bennünket nem is érdekel. Másként áll az, az Olaszországban időző beteg vagy utazónál, kinek szeme folytonosan a légsuly- és hőmérőn csüng és kit a vágyva óhajtott szép időjárás egészen felvillanyoz, mivel tudja, hogy egy séta az unalomtól meg fogja szabaditni. A szokatlanságnak csekély mozzanata a kedélyt fogékonynyá teszi a képzelet fokozódása iránt és elősegiti épp ugy a költői magasztalás mint az üzleti reklam hatását.

Első esetben negativ, a másikban positiv érzéki csalódás forog fenn.

A klimatikus gyógyhelyek igazi előnye egyedül abban áll, hogy a nagyobb szélhuzamoktol ném leg védett részeken a terep ügyesen van felhasználva — és az épitkezést oly módon viszik végbe, hogy a napa szó szoros értelmében felfogatik, mi völgyben azért könnyü, mert a légvonat, — köztudomás szerint, — egyszerü fal által is megállitható, és mivel a délnek épitett házak ezen oldalról ritkabban vannak szélnek kitéve: a bajon féligmeddig segitve van.

A tenyészetnek örök zöld kinézése (a havasok tövén) szintén nem bizonyit okvetlen a légmérsék enyhesége mellett. Első sorban a fenyvesek teszik a hatást, egyéb bokrok és cserjék pedig, melyek csak gondos ápolás alatal tartatnak fen, hasonló körülmények közt nálunk is megmaradhatnak. A melegebb tájakunal, tagadhatlan meg van a maguk téli florája, de a fenyü regiójában exotikus növények nem honosak.

Legbiztosabb tanusága annak, hogy például már az aradi hegyaljáan is, a hőmérsék, ha éppen nem melegebb, de legalább is olyan enyhe mint Déltirol és Olaszország felső vidékein: mert az itteni szőlő édesebb az odavalónál, mit nem tán annyira a talaj minőségének, mint a kedvező égalji viszonyoknak tulajdonitni lehet. A pázsit novemberben még zöldel itt és gyakran rózsa-virág is nyilik akkor a szabadban.

A külföld piaczain a magyar szőlő általában kezdi kiszoritani az olaszországit — és ha azok a népvándorló seregek, melyek ama tájakat évente ellepik, ide vennék utjokat szőlőfogyasztás végett: megismerkedés és összeköttetések folytán, a magyar borok tényleg kivivnák az elsőséget, de mindenesetre jó hirnevük meg menthetnék a kárositástól mit a hamisitványok okoznak nekik.

Már augusztus végével érkeznek oda oroszok, lengyelek, németek és egyéb nemzetbeliek, kik akár a klimatikus gyógyhelyeken, akár Alsó-Olaszországban szándékoznak tölteni a telet. Azokat szaporitják a szintoly nagyszámu gyengélkedők, kik különböző fürdőkön a gyógyhasználatot befejezték, nem kevésbé a sok touristа és nyaraló, kik az Alpeseken hüsöltek vagy hegyet másztak és van aztán mozgó elet, sürgés-forgás, mintha örökös vásár állna. A rendes találkákon megjelenő egyes és páros utazók ritkábbak, hanem jobbadán családostul jönnek-mennek egész csoportokban, mert ilyenkor a szőlőkura*) járja, mely tart október végeig és a nálunk egres-számba menő fürtök is, drága pénzen kelnek el ott.

Ha egyéb tekintetetek elesnek is, ezen körülmény magában elég volna, komolyan foglalkozni a gondolattal, miként kellene az idegenek utját hazánk szőlőtermő vidékeire vezetni. A zempléni hegyalja, Arad, Nagyvárad, Eger, Győngyös, Buda, Keszthely, Szegszárd, Vácz, Esztergom, Neszmély, Soprou és Pozsony vidékei lehetnek, a szőlőgyógymódtársára kitüzöt első átmeneti állomások.*)

Csekély véleményem szerint az ugy volna kivihető, ha a szőlőbirtokosok, vállalkozók és részvénytársulatok, első sorban lakszobákkal ellátott nagyobbszerü nyaralókat és bérházakat épittetnek, akár a völgyekben, akár az arra alkalmas hegyközségekben és mi fődolog, hogy annak megfelelőleg, ugy alant mint a napsütötte lejtőkön az utak jó karba helyeztetnének; a többit aztán könnyen eszközölné a hirlapi ismertetés és az egyesületi uton való terjesztés.

A termésben kártevésről szó sem lehet ott, hol kellő rend és felügyelet van. A külföldi klimatikus gyógyhelyeken a sétautak hasonlag szőlőugasok és gyümölcsösök között haladnak el és tulajdonosok maguk bővitik ki azokat, széleiket nyughelyekkel disznövényekkel ellátják és csinositják mindenképen, hogy a járókelők figyelmét birtokukra irányoztassák, mert jobbanisértékesithetik szőlőjüket a tövön, mint borkészités utján. Természetes, korán érő szőlőfajok tenyésztéséről is gondoskodni kellene, mely okból a parlagok és magasabb pontok is hasznavehetőkké válnának.

Bámulandó, mily szorgalom és kitartással miveltetnek külföldön a terméketlennek látszó földdarabok, s a kopár sziklák között lakó népesség, meglehetős anyagi jóllétnek örvend.

Nálunk, e részben a népnevelés mit sem segithet a bajon, ha hiányzik arra alkalmas tér, az elméletet a gyakorlatban érvényesithetni. Azt nyujtani a társadalom vagyonos osztályainak hazafiui feladata — és minthogy az ösztönzés és példa legtöbb esetben szoktak kedvező eredményt felmutatni: a siker e tekintetben nem maradhat el,

A gyógyhelyszerü berendezés magától értetik és ha egyelőre csak az éretnek el, hogy külföldre menő honfitársainknak legyen alkalom, hon elkölteni pénzüket, mintsem azt idegeneknek vinnék, az ügy már nagyon sokat nyerend. A monte carloi játékbarlangnak örvényéből is mentetnék meg évente néhány áldozat.

Eddigelé hazánkban, csupán Tátra-Füreden van tökeletesen berendezett téli gyógytelep, Fiuméba pedig azért megyen egynemelyik telelni, mert az enyhébb légmérsék mel-

*) Merán csak 39, Arco pedig 17 éve kezdett mint égalji gyógyhely ismeretté lenni.

**) A tenger vize a fagyot felszivja, mi által a hideg mérsékeltetik.

*) Az egész világon nem található ország, oly szerencsés körülmények között, hogy a fürdőhelyek közvetlenül a szőlők közelében volnának, u. m. Erdő-Bénye, Parád, Püspök fürdő, Buda, Balaton-Füred; — a többiek is, csak keves távolságra esnek azoktól.

*) E szót még a gyógytanban sem kell komolyan venni, de minden esetre jó expediens — és a kellemes élvezet mellett a dús czukor tartalmu gyümölcs inkább használ az egészségnek mint sem ártana.

templom részére 50 frtot sjándékozott. Kurtakér. 1887. november 25-én Ursu József gör. kel. lelkész.

— **Adakozások tombolára.** Az aradi izr. jótékony nőegylet „tombolájára“ adakozók névsora: Leopold Emma; 1 likör service, 1 virágtartó, 1 gyufatartó 1 hamutartó. Herzl Bernátné: 1 virágtartó, 1 virágcsokortartó, 1 hamutartó porczellánból, paprika akban, 1 porczellán gyertyatartó. Lustig Adolfné: 1 könyv „segitség“, 1 kép, 3 hamutartó, 1 szalvéta gyürü, 1 óratartó, 1 „necesaire“. Lustig Julia: 2 fkávé findzsa, 1 szivartartó, 1 hamutartó, 1 szivar állvány, 2 gyertya mancsetta, 2 porczellán alak. Neumann Mária: 1 bőr kosárka, 1 kézi tükör, egy varró vánkos gyüszüvel, három alak, két téntatartó, 1 harang, három hamutartó, egy likőr készlet üvegből, egy bonboniére, 1 könyv. Hirschmann Rozália: 1 doboz levélpapir, 1 necesaire. 1 ékszertartó, 1 kézitáska, 1 könyv, 1 madár vasból, 1 necesaire paprika alak, 1 gyüszütartó, 1 tolltörlő. Révész Adolf: 1 könyv „A társaságból“ diszkötésben. Schulhof Julia: 1 „Album“, 1 könyv „Talmi arany korunk“, 1 kosárka, 1 téntatartó veres pelucheből, 1 levéljegytartó, 1 ébresztő óra, 1 gyufatartó, 1 pár kézelő gomb (ezüst pénz). Deutsch Babetta: 1 „Album“, 1 czukortartó, 1 kosárka, 1 pénztárcza, 1 tolltörlő, 2 pár kézelő gomb, 1 gyufatartó gyertyával, 3 levélnehezék öntvasból, 2 varrótütartó, 1 lámpaernyő, 1 könyv, 1 csomag orosz téa. Wallfisch Schulhof Johanna: 1 ékszertartó üvegből, 2 befőttartó, 1 Reflecteur, 1 pamutköteg, 1 doboz. Schwarcz Pál: 2 könyv „A szolgalelkűek“.

— **A himlő Makón.** Makón a hólyagos himlő kezd mutatkozni. Az ujvárosi részről négy eset jelentetett be. Ez még nem ok ugyan az aggodalomra, azonban e betegség ragályos természete intheti a közönséget arra, hogy beteglátogatás alkalmával a kellő óvatosságot megtartsa.

— **Az iskolából.** Két kis adomát küldött be hozzánk lapunk egy barátja, a mely mindkettő az iskolai légkörből való. Az éhező gyermekek összeirásánál az iskolában egy első osztályos fiutanulótól kérdezi az igazgató: Hogy hinak? N. N. Hát apádat? N. N. Mi a te apád? Képviseló. — (A helyett, hogy képkihordó v. képáruló.) — A harmadik osztályban felmondja a tanuló a vizsgáló rabbinak a szombatról szóló parancsolatot: Ezen ne tégy semmi dolgot, se te . . . sem az idegen, ki a te kapuid között van. Kérdezi a rabbi: kicsoda az az idegen, ki kapuid között van? A házmester, volt rá a felelet.

— **Esküvő.** Szende Tivadar fővárosi hivatalnok ma délelőtt esküszik örök hüséget Neubauer Juliska kisasszonynak, Neubauer Lipót aradi polgár kedves leányának.

— **Katalin-bál.** Szücs András kávéházában Kevermesen november 26-án jótékonyczélu Katalin-bál tartatik. Belépti dij tetszés szerint.

— **Köszönetnyilvánitás.** Liebermann-nővérek (Hatar-uteza 11. szám alatt) a szentpéteri szegénysorsu gyermekek téli ruházattal való felsegéléhez, 2 leányka számára, igen jó minőségü és szép uj ruhával, kendővel kötővel és meleg felöltővel járultak. Miért is a nevezett nővéreknek, a segélyezett gyermekek nevében hálás köszönetét nyilvánitja Gellér János, igazgató-tanitó.

— **A csanádi kleriusban** ujabban a következő változások történtek: Hoffmann Béla ujonnan fölszentelt áldozár Csanád-Palotára lelkésznek lett kinevezve. Áthelyeztettek a következő segédlelkészek: A pars Gyula Cs.-Palotáról Makóra, Hufnagel János Makóról N.-Becskerekre, Groszky Péter N.-Becskerekről Battonyára és Michon Mátyás Battonyáról N.-Sz. Péterre.

Hazánk és a főváros.

— **Kossuth Lajos.** Helfy Ignácz országgyülési képviselő csütörtökön este érkezett meg Turinból. Egy hetet töltött ott Kossuth Lajos nagy hazánkfiánál, a kit a legjobb egészségben talált s hagyott el. Kossuth nagy szorgalommal foglalkozik ez idő szerint Iratai rendezésével s más tudományos munkálatokkal és a mellett éber figyelemmel kiséri a hazai politikai viszonyokat s közéletünk jelenségeit.

— **Rövid hirek.** Rip báró tábornok — mint Pozsonyból irják — robbanó anyagokkal dolgozott lakásán, miközben robbanás történt és a tábornok arczán s kezein sulyos sérüléseket szenvedett, melyek azonban nem életveszélyesek. — A kolozsvári rejtélyes haláleset ügye tisztázódott. A hivatalos boncolás kideritette, hogy Hegner Izidor szivszélhüdésben halt meg. E szerint a mérgezésről s öngyilkosságról szárnyra kelt hirek tévesek voltak. Igy jelentik Kolozsvárról. — A legelső gőzhajó a napokban tette első utját felfelé a Száva folyón. Zágrábból sokan mentek ki a partra megnézni a gőzöst, de kivált a közeli falvak lakói valóságos bámulattal nézték a gőzhajót, mert ilyent még eddig nem láttak. A hajó próba utat tett Eszéktől Zágrábig, hogy meggyőződjenek arról, hogy járható-e a Száva felfelé.

SZINHÁZ.

— nov. 26.

— **„A komédiás herczegnő“** a népszinházban oly zajos sikert aratott operette előadási jogát Krecsányi igazgató már megszerezte, s az operette anyaga 8—10 nap mulva megérkezik Párisból és azonnal hozzákezdenek a darab betanitásához.

— **Déva város közönsége** Issekutz polgármester és többek aláirásával ellátott levelet illetve felhivást küldött az aradi szinház igazgatóságához, melyben felhivja, hogy a társulat töltsön április 15-ikétől május 15-éig egy hónapot Déván, mert az ottani közönség a társulat kitünő hire miatt nagyon vágyik egy ilyen bár rövid, de felette élvezetesnek igérkező szini saisonra. A dolognak tulajdonképpen nincsen semmi jogi nehézsége, mert az aradi saison ápr. 15-ére befejezhető, csakhogy a lelkes dévai közönség vágya még sem teljesülhet, egyszerüen azért, mert a közel 80 személyből álló társulat be sem fér a felajánlt dévai Redoute-ba. Krecsányi igazgató válaszolva a kitüntető meghivásra, kijelenté, hogy csak abban az esetben volna hajlandó a meghivasnak eleget tenni, ha Déva város közönsége a kérdéses időre egy nyári szinkört épittet az ő általa aljánlott praktikus tervek szerint, melynek keresztülvitelére kész egy megbizható emberét kiküldeni.

— **Az aradi szinház körében** most az a szenzacziónális hir tartja magát, hogy Krecsányi igazgató tavasztól kezdve Kassai Vidor, Solymossy Elek és Silágyi Béla komikusokat szerződteti.

— **A jövő hét müsora.** Hétfő: „A mikádó.“ Kedd: „A Dan.seffek“ szinmü 4 felvonásban. (Siposné Dobozy Lina jutalomjátéka. Bérletszünet.) Szerda: „A nagyharang“ vigjáték 4 felvonásban. Irta Blumenthal Oszkár (Először.) Csütörtökön: „A nagyharang“ (Másodszor.) Péntek: „A kis hadnagy vagy: a francziák Oroszországban“ operette 3 felvonásban. (Először.) Szombat: „A kis hadnagy.“ (Másodszor.) Vasárnap: „Kósza Jutka.“ Eredeti népszinmü 3 felvonásban: Irta: Lukácsy Sándor.

— **Két ujdonság** szerepel ismét a jövő hét szinházi müsorában, mely különben is olyan, a minőt csakis a szinházi tekintetben annyira méltán irigyelt aradi közönségnek nyujthatnak ez idő szerint. Az első „A nagyharang“ Blumenthal magyarul még sehol sem adott vigjátéka, mely olyan kiállitással fog szinre kerülni, a mi a vidéken produkálható szalondekorácziót netovábbja lesz. A másik „A kis hadnagy“ eredeti operette. Erről még csak annyit jegyzünk meg, hogy Rákosi Jenő irta hozzá a szöveget s teljesen rávall a kiváló iró tollára. — Természetes, hogy mindket ujdonság iránt az érdeklődés rendkivüli.

Irodalom és müvészet.

— **Csiky Gergely** nagynevü szinmüirónk, ki már annyi jeles müvével gyönyörködtette a szinházi közönséget, most az olvasókat is le akarja kötelezni és társadalmi regényen dolgozik, mely már közel van befejezéséhez. A regény czime „Arnold“, az ötvenes évek végén s a hatvanas évek kezdetén játszik és politikai háttérrel bir.

— **Hangverseny** Aradon, vasárnap, 1887 deczember hó 4-én délután 5 órakor a Krispin-teremben, mint már többször is emlitettuk: Senkrah Arma szász nagyherczegi kamara-müvésznő Grosscurt Emma kisasszony közreműködésével hangversenyt rendez, a következő müsorozattal: 1. Präludium és Fuga Bach Grosscurt E. 2. II-ik Sonata, Brahms Senkrah A. 3. Prälude és Ballade Chopin Grosscurth E. 4. Concert, Mendelssohn Senkrah Arma 5. Schubert Erlkönig Liszt Grosscurth E. 6. a) Andante, Thome, b) Zigeunerweisen, Sarasati Senkrah A. Zongora Bösendorfer. Körszék 3 frt. Zártszék 2 frt. Állóhely 1 frt. Jegyek kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében, valamint a hangverseny estéjén a pénztárnál.

— **Iványi Ödön könyve.** Iványi Ödönnek az Arcoban tartozkodó beteg irónak „Tárczák“ czimü kötete, a melyet az iró barátai adnak ki, mihamar kikerül a sajtó alól és a megrendelők a jövő hó első felében megkapják. Midőn ezt felemlitenők, melegen felhivjuk olvasóinkat, hogy előfizetéseiket e müre mielőbb tegyék meg. Az ivtartók pedig arra kéretnek, hogy az iveket legkésőbb folyó hó 30-ig juttassák „Révész Adolf Arad“ czim alatt, rendeltetési helyükre. Egyes példányok szintén itt rendelhetők meg.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK

— **Felségsértéssel volt vádolva** Bimbó Mihály szent-leányfalvi lakos a budapesti kir. törvényszék előtt Dombi Mátyás által. Annak idején a budapesti kir. törvényszék a váról Campian János aradi ügyvéd véd dekezésérg felmentette. A másodfoku biróság azonban fellebezés folytán bünösnek mondta ki és a költségek megtéritésére itélte. A harmadfoku biróság a bizonyitékok elégtelensége következtében a másodfoku itéletet feloldotta és erről a vádlottat és védő ügyvédjét az aradi kir. törvényszék utján tegnap már értesitette is.

— **Egy „opera énekes“ a vádlottak padján.** Az aradi országgyülési képviselő-választások alkalmával, midőn a polgárok legjobban el voltak kábulva a választási események zajától, egyszerre Koch Zsigmond aradi polgár ajtaján valaki kopogtat.

A házi gazda hirtelenében felszökik kényelmes karosszékéből és elkiálja magát:

— Szabad!

E szóra egy talpig szalon-rubába öltözött fiatal ember lép be és bemutatja magát:

— Én Glazer Izidor „opera-énekes“ vagyok, ki Koch urral némi rokonságban állok. Aradra jövetelem alkalmával tiszteletemet óhajtottam tenni.

— Igen örvendek. Tessék helyet foglalni.

Ezzel bejő Koch Zsigmond családja is, a melynek Glazer szintén bejánltatja magát. A család az eddig „ismeretlen rokon“ látogatása felett rendkivüli örömének ad kifejezést és mindjárt marasztalja vacsorára.

A társaság igen jól érezte magát. Vacsora után kérdi a házi gazda vendégétől:

— Van-e lakása?

— Nincs még — felelé Glazer.

— Akkor ne is fogadjon fel. Maradjon nálunk mig Aradon szándékozik mulatni.

Az uj rokon e kijelentésre az örömtől még inkább kezd felbátorodni. Eleinte szabadkozni kezdett, de csakhamar beleegyezését adta a szivélyes felszólitásra.

— Ha nem leszek önöknek alkalmatlan vendégszeretetöket igénybe veszem.

— Es meddig marad Aradon.

— Egy két hangversenyen óhajtanék fellépni és ha sikerülne aztán tovább folytatnám körutamat.

— Ah ez szép — válaszolá a házi gazda és ön „opera énekes“ lett?

— Igen. A „bécsi zenekonservartoriumban“ műveltem ki a hangomat. Külföldön pedig már e téren nehány „babérkoszorut“ is szereztem.

— Ilyen fiatalon már „babérokat aratni“ valóban szép.

A házi gazda erre egy kényelmesen berendezett vendégszobájába vezette be uj rokonát és ez igy családja körében két napot töltött el.

A harmadik nap az uj rokon és „operaénekes“ kora reggel felkelt és Koch Zsigmon, házi gazdájának arany óraláncát és ezüst óráját a mellénye zsebéből kivette. Ezzel összeszedte a sátorfáját és Nagy-Szent-Miklósra rándult át és itt 33 frt erejéig a zálogházba csapta az órát, a zálogczedulát átadta Heller Mór pinczérnek, kérvén azt adja el valakinek. Heller a zálogczédulán csakhamar tul is adott és eladta azt Czeczinger Ferencz vendéglősnek 8 frtért, ki az órat kiváltotta a zálogházból és eladta egy harmadik személynek.

Koch Zsigmond midőn felébredt csak hült helyét találta az uj rokonnak, valamint az aranyláncz és ezüst orájának is, a miről sietett rögtön értesiteni az aradi rendőrséget és Glazer Izidor operaénekes és csavargó országos körözését kérte. A rendőrség kérésére el is rendelte azt. Nehány nap elteltével Glazer Izidort el is csipték Nagy-Szent-Miklóson, hol szintén mint „opera-énekes“ szerepelt és bekisérették az uj-aradi járásbiróság elé és innét a vizsgálat megejtése után az aradi királyi törvényszék börtönéb. Ez ügyben tegnapelőtt délelőtt tartatott meg a végtárgyalás. (A kir. törvényszék tagjai voltak. Elnök: Ottrubay Károly, szavazó-birák: Gallu József és Kovács János, jegyző: Szász Iván dr. A kir. ügyészséget Stipl Károly dr. alügyész képviselte. Védő: Cocron Vilmos ügyéd volt.

Elnök beszólitja az összes feleket és figyelmezteti az őszinte vallomás-tételre, mire a vádlott kihallgatása vette kezdetét. Elnök röviden előadja a tényállást, hogy Glazer Izidor csavargó, Koch Zsigmondtól egy aranyláncot és egy ezüst órát lopott el, melynek értéke 110 frt és azt elzálogositotta a nagy-szentmiklósi zálogházban. A zálogtárgyakról szóló zálogczédulán pedig tuladott. Kérdi a vádlottól:

— Igaz-e ez a vád? Beismeri-e a tettét?

Vádlott alig 24 évesnek néz ki, tarka nyári kockás nadrágban és rövid kabátban megállott a feszület előtt, melyet merően nézve a beállott rövid csend után röviden felelé:

— Igaz.

— Es miért tette azt? — kérdi az elnök.

— Magam sem tudom — felelé.

— Mikor a zálogczédulát Hellernek átadta, hogy adja el, tudta-e ő, hogy az óra és lancz lopott?

— Nem tudta, mert nem mondtam meg neki. Csak azután jött rá, mikor a járásbiróság előtt voltunk. Ekkor Czeczinger Ferencz is tudta a ki Hellertől a zálogczégulát megvette, de az órát Czeczinger már eladta volt.

Ezután Heller Mór hallgattatott ki. Heller elbeszélte, hogy a zálogczédulát gazdájának eladta, a ki nem gyanitva, hogy lopott tárgyról szólott, megvette és kiváltotta, és azután el is adta az órát és láncot. Ezt Czeczinger Ferencz is igazolta.

Ez alatt az idő alatt Koch Zsigmond káros és Heller Mór pinczér levelezést folytatott égymással és Heller Mór azzal biztatta levelében Koch Zsigmondot, hogy küldje csak el az összeget, melyen kiváltották az órát és lánazot és azután ismét kezéhez kaphatja azokat.

E levelek ellenkezésbe hozták Czeczingert és Hellert vallomásaikkal, mert ők azt állitották, hogy az órát és láncot mihelyt kiváltották, azonnal el is adták. Erre nézve egy községi hivatalos átirat is előfordult, melyben az állittatik, Bobor Elek községi biró és Simoncsics Bela községi jegyző által, hogy a kérdéses óra és láncz még két hó elteltével is birtokában volt.

A községi biró beszólittatik.

Elnök kérdi a községi birót:

— Mielőtt aláirta volna, meggyőződött-e a tárgyak meglétéről? Látta-e azokat?

— Nem láttam — felelé a községi biró.

— Ha nem látta, akkor, hogy irhatta alá a hivatalos átiratot?

— A segédjegyző felkérésére.

Erre Simoncsics Béla községi segédjegyző kihallgatása vette kezdetét.

— Jegyző ur látta e a tárgyakat, mielőtt arról kiállitotta a hivatalos átiratot?

— Nem láttam, hanem hallottam nehány hét előtt Czeczingertől, hogy azok megvannak és igy állitottam ki.

— Tudta-e Czeczinger akkor, hogy a tárgyak lopottak voltak.

A segédjegyző e kérdés hallatára mindenről akart beszélni, csak arról nem, miről a kérdést feltették és rendkivüli zavart árult el. A mire a törvényszék elnöke meginté.

Figyelmeztetni kivánom a jegyző urat, hogy itt sem egyik sem másik pártjára nézve ne tegyen nyilatkozatot, hanem tisztán a megtörténtekre feleljen. Ugylátszik a jegyző ur habozik, mert zavartsága azt árulja el. A vallomását esküvel kell megerősitenie és a hamis eskü következménye . . .

— Most már mindenre emlékszem, — mondá — elmondom ugy a mint volt. Az aradi kapitányi hivatal megkeresésére elmentem Czeczingerhez és azt a kérdést intéztem hozzá: Vett-e egy arany órát? Czeczinger azt felelte, hogy igen, de nem tudta, hogy lopott. Egy pár nap után ismét átmentem, de Czeczinger ekkor már Karlsbadba ment fürdőre és a házuéptől kérdezősködtem az óra iránt.

— Jegyző ur kinek a kihallgatására tette az átiratba a hivatalos jelentést.

— Heller Mór és a Czeczinger üzletvezetőjétől nyert értesités alapján.

— Kik voltak jelen.

— Nem emlékszem.

— Ugy emlékszik arra, hogy Heller ugy nyilatkozott, Czeczingerrel, hogy ha a pénzt megküldik, visszakapják az ellopott tárgyakat.

— Igen.

— Azt nem mondhatja a jegyző ur — szól közbe Heller — én nem mondtam.

— De mondta.

— Ezt csak jelenlegi zazarában állithatja.

— Csak maga ne jöjjön zavarba — vág közbe az ügyész.

Elnök Czeczingertől kérdi:

— Kinek adta el az órát?

— Nem tudom. Másnap a kiváltás után egy idegen embernek adtam el, hogy birtokomban tartottam volna, azt határozottan tagadom,

Stipl Károly dr. alügyész a jegyző és káros meghiteltetését kéri a kir. törvényszéktől. Elrendeltetik. Ezután elmondja vádinditványát és Glazer Izidort a lopás és Czeczinger Ferenczet az orgazdaság vétségében kéri kimondani vétkeseknek.

A vádinditvány meghallgatása után Cocron Vilmos nagy-szt.-miklósi ügyvéd érvelt ügyesen Czeczinger Ferencz másodrendü vádlott érdekében.

Erre a kir tszék nehány perczre visszavonult és Glazer Izidort a lopás büntettében bünösnek mondta ki és másfélévi börtönre itélte, Czeczinger Ferenczet a vád alól felmentette.

A kir. ügyész mind két vádlott itélete ellen fellebbezett.

Glaser Izidor „opera énekes“ itéletében belenyugodott.

CSARNOK.

A gonosz testvér.*)

— Mese. —

Jó öreganyánknak volt egy öreg képe,
Ott függött a falon ódon keretébe';
Kősziklát ábrázolt országut mentében,
Habzó kis patakkal a szikla tövében.
Tul az országuton, lombok árnyékában,
Melléképülettel csendes kis lakás van,
Körülte a vetés dus arany kalásza
Hivogat magához' benézni a házba.
De a szikla zordon, mint egy bünös arcza,
Elrémül a néző tekintete rajta.
Mintha szeme volna, orra, keze, szája.
Valóban, hasonlit ember alajára.
Ha soká elnéztük, megborzadtunk tőle.
Kérdeztük, mit szól a történet felőle?
Jó öreganyánk azt sokszor el is mondta,
A gonosz testvérről mit beszél a monda.

* * *

Élt egy öreg ember két felnőtt fiával,
Gazdag szántóföldel, ketyegő malmával.
Földje, malma feküdt országut mentében.
Csak az öreg nem volt erő egészségben;
Végre haldokolva szólott két fiához:
„Jöjjetek elémbe vagyonosztozáshoz.
Péteré a malmom, áldás garatjára!
Pálé szántóföldem, én Istenem áldja!
Éljetek békében, egymást segitsétek
Szükség lehet rá, ha elhagy szerencsétek.
A szeretet áldás, a czivódás átok.
Oh, fiaim, ti a jobbat válaszszátok!"
— Alig hogy behunyta szemét a jó ember,
Pál szörnyü haragtól zugolódva ment el;
Visszafenyegetett Péterre öklével:
„No, hát csak boldogulj a nagy szerencséddel.
Meglátom, hogy malmod mit őröl konyhádra;
Megtanitlak én a testvérosztozásra."
És gonosz lelkéből a düh vetett lángot,
Fogát csikorgatta, ugy szórta az átkot.
Rosz szivü volt mindig, irigy, könyörtelen,
Telhetetlen kincsre, vagyonra szertelen.
A mit eddig szerzett, csak ugy harácsolta,
Sok szegény embertől elcsalta, ellopta.

*) A jelesen szerkesztett „Jószi és Erzsike“ czimü gyermeklap deczemberben megjelenendő számából.

---

lett ott több szórakozást találhat, mi gyengélkedőnél sokat határoz. Fiuménak a nimbuszt tulajdonképen Abbazia adja, mely kezdi nagyobb mérvben a klimatikus gyógyhely szinét ölteni, mennyiben a már is ott létező gyönyörü villakon kivül, terjedelmes vendéglő épült most, meleg fürdőhelyiségekkel. Hasonlag a tengerpartnak molóval ellátása is megkezdődött.

Koránsem szándékozom az orvosi vélemény hitelességét kétessé tenni, de figyelembe véve az égalji különbséget, mely Görbersdorf és Piza vagy Tátra-Füred és Fiume közt fenforog: az aradi hegyalja, az átmeneti állomásoknak kitünő középfokát képezhetné.

Mint telelő gyógytelepekre kiválóan alkalmas vidék: Menyháza*) buziás és Mehádiával összekötő vonalban lévén, egymásnak jövőjét kölcsönösen megállapitanák, — együttesen pedig, a fent elsorolt, egymással területileg összefüggő 45—46° közötti délirányu vidékekkel, az által nyernének az egész országra kiható jelentőséget, ha tényezői volnának, az idegen forgalomnak közlekedési vonalát Fiumén átvinni Olaszországba.**)

Az idegenforgalom gyarapodása nálunk is meghonositaná a vendégüzletet, mely a lakosság számára sokszerü jövedelmi forrásokat nyit, a nép jólétet előmozditja, szilárditja és a közmüvelődésnek hatalmas lendületet ad.

A csinos miss Neville.

[7. Folyt.] (Angol regény.)

Irta: Croker B. W.

— Az „Aradi Közlöny“ számára fordította: S. S. —

IV. FEJEZET

Gallow.

Ez volt az én történetem! következik Móriczé! Ő nagyatyám mostoha bátyjának egyetlen gyermeke volt, ki tengerésztiszt volt és nála sokkal fiatalabb. A Beresford család végtelen fellaborodása egy nevelőnővel lépett házasságra. A Mauritius sziget közelében a tengerben lelte halálát, hol hajóját egy borzasztó szélvihar felboritotta. Özvegye és fia a kis nyugdijon kivül a rokonok kegyére voltak utalva. Ezek segélye évi háromszáz frontból állott, mely összeget nagyatyám negyedévi részletekben előre fizetto neki, különben semmit sem törődött bátyjának özvegyével. „Azon asszony,“ mint őt nevezte, egy kis tengeri kikötő szomszédságában élt, rendkivül csendesen és ártatlanul, és teljesen egyetlen gyermeke — Móricz nagybátyám — ápolásának szentelte magát.

— Több mint két év mult el Móricz emlékezetes látogatása óta, és ezen idő alatt Gallowban is — hol egyik nap a másikhoz teljesen hasonlóan telt el — némi változás történt. Az idő inkább a lakókon mint a helyen változtatott; a hatalmas kapukon a rozsda még jobban elszaporodott, a moh pedig még bujább volt az alléekban, mint akkor. A könyvtárszoba szőnyegei és függönyei még fakóbbak lettek, és a hosszu folyosók és üres szobák a zárt ablakokkal még komorabbak és barátságtalanabbak lettek. A nagyapa megöregedett; még hallgatagabb volt, és még elzárkozottabban élt. Hir szerint (mely hir még hozzánk is eljutott) nagy összeg pénzeket gyüjtött össze, ez esetben kivételképpen a hir igazat mondott. Idejének legnagyobb részét régi surgarezes irószatjánál töltötte, szamadási könyveket vezetett, árfolyamokat tanulmányozott, leveleket irt, és mint a cselédek mondták, nagyon „pontos“ lett. Én is megváltoztam; közel tizennégy éves voltam már, bár sokkal fiatalabbnak néztem ki, olyan ügyetlen és hosszu lábu mint azelőtt, de ruháim már csizmám széléig értek, rézszinü hajam egy vastag fonatba, mint Rody mondta „farkba“ volt szoritva. Időnként aggodalmasan nézegettem magam a régi, félig megvakult tükörben, mely a rideg lakószobában a két ablak közt függött.

„Csakugyan olyan rut vagyok?“ kérdém gyakran önmagamtól. Szerettem volna ezt tudni. Deb és Rody egyáltalán nem kételkedtek ebben és véleményüket minden tartózkodás nélkül közölték velem. Kritikus szemléjüknek eredménye leginkább az volt, hogy éles vonásaim, lángszinü fürteim és napbarnitotta arczbőrőm van, mit én is elismertem, és egy mély sóhajjal azon egész szivből jövő kivánságomat fejeztem ki, hogy bárczak anyámhoz hasonlitanék. Arczképe fél életnagyságban a kandalló fölött függött, és ez után itélve, rendkivül bájosnak kellett lennie: igen karcsu, előkelő külsejü leány volt, csinos fehér ruhában, sötét, mandola formáju szemekkel, dus, göndör hajjal. „Hacsak olyan csinos lennék mint Deb, azzal is beérném,“ mondám magamban. O volt most is, mint azelőtt, a kedvencz; diszes téli ruhájában, bunda köpenyegében és nemez kalapjában, egészen megletturnő benyomását tette. En soha sem voltam jól öltözködve és kopott kék gyapjuruhámban, nagyon rövid ujjaival és fölötte szük kabátjával ugy néztem ki, mint egy vesztének indult, vad poszmék. Alkalmilag miss Fluker felhivta nagyatyám figyelmét szegényes öltözetemre és néha sikerült neki nehány fontot kirimánkodni tőle uj ruhára, de ilyenkor mindig boszusan panaszkodott, hogy az felesleges pénzpazarlás. Azon hiszemben volt, hogy nekem akármi elég jó, minek kell nekem ruha? Az ilyenek által csak bolond gondolatokat keltenek bennem. Mind a mellett ilyenkor legtöbbnyire miss Fluker győzött és sikerült neki egy kis összegről szóló „check“-et kapni, melyet ruházatra fordithatott. Nagyatyámnak kevésbé látszott terhére lenni egy „check“ kiállitása, mint készpénz kiadása, ez neki csaknem lehetetlen volt, és a szombat délutánok, mikor a munkásokat fizette, egyáltalán nem tartoztak szerencsés órái közé.

Deb minden tekintetben tökéletesbedett, gyakori látogatásai nagyanyjánál Dublinban feltünő változást idéztek elő egész lényében és modorában. Most már a helyett, hogy csintalanságra ösztönzött volna, féken tartott, és az emberek csinyjeinkre vonatkozólag nem mondhatták már, hogy „miss Deb tervezi, és miss Nora viszi véghez.“ Rody olyan rut, olyan vállalkozó és merész volt, mint azelőtt, tehetséges, de rest tanuló és birtokunkon az udvari bolond. Elég sok ideig ültem már a szamarat, most saját pompás paripám volt — nagyatyám szokatlan nagylelküségi rohamában egy saját nevelésü csikót ajándékozott nekem, melyet vadászlónak kicsinynek talált. Rendkivüli szenvedélyem volt a lovaglás és naponta három-négy órát töltöttem lóháton. Ez igen kellemes élvezet volt nekem, Freneynek talán kevésbé, ámbár azt hiszem, ez is szivesebben ügetett könnyü terhével a szabadban, mint nagyatyám nyirkos istállójában állt.

Móricz csakugyan tüzértiszt lett, zászlóalja Dublinban állomásozott; azonban gyakori meghivások daczára sem ismételte még látogatását Gallowban.

Azt hiszem legutóbbi látogatásának emlékei még sokkal élénkebbek zoltak, minthogy velünk való összeköttetéseit megujitani kivánta volna.

(Folytatása következik.)

*) Monyásza, — az egyetlen (neutralis) fürdő, mely Gasteint pótolja, azon különbséggel, hogy sokkal kedvezőbb éghajlat alatt fekszik. Buziás Marienbadot helyettesiti és Mehádia éppen pótolhatlan. Ez utóbbi kettőt az állam kezeli és ugy környékükön mint az egész megjelölt vonalon, Pécsen át Fiumeig terjedelmes birtokok tulajdonosa, miért ez ügyben kétszeresen érdekelve van

**) Szabadka az alföld-fiumei vasutvonal egyik góczpontján lévén, vonzerőt fog gyakorolni nemcsak Palicsra, de a fürdő és tó viszont emelni fogják jelentőségét a város fergalmának — és jólétének. Ugyanez áll Arad és Szegedről is, melyek szintugy főpontjai többfelé kiágazó vasutaknak.

Most is dühre támadt az osztozkodásért;
Övé legyen minden! — csak azért, nem másért.

De testvére nem félt ördögi szivétől!
A vagyon megosztva; majd ő is kibékül.
S Péter élt nyugodtan kicsike malmában,
Nő és gyermekivel épen tizenhárman.
Sok karé kenyér az ötször is napjára,
Reggel, délben, este, kétszer uzonára.
De a munka édes, szaporit az gyosan,
S a sikertől kedvet kap a munkás jobban.
— Pál dühösen nézte Péter boldogságát,
Kerülte az álom puha, meleg ágyát.
Testvér rontására csak törte az eszét.
Hát, egyszer fölkaczag: „Ez lesz a jó, ez szép!
Másnap a sziklából nagy köveket fejtet,
Erdőnek mélyében fenyőfákat ejtet,
Hordják udvarára, nyüzsögnek forognak.
Vajjon mi lesz vége ennek a dolognak.
Küllőt összevésnek roppant gerendákból,
Kereket körülte meghajlitott fákból,
Deszákkal keritik, élével kiállva.
Malomkerék biz az, csak még nincs megázva.
— Mit épit Pál? Malmot? — arramenők kérdik,
S csodálkozva néznek, a dolgát nem értik;
Országut mentében két testvér két malma:

Látszik, az egyik huz jobbra, másik balra.
Dehát ki is sejti, mi lesz még belőle,
Pál ravasz, nem mondja senkinek előre.
— Négy hónap teltével, hajnal ébredtére,
Patak vize nem folyt Péter kerekére,
Kiapadt a medre, kavicsa fölszáradt,
A kis patak vize Pál malmára áradt;
Gonosz testvér huzott mély árkot elébe,
Hogy a zugó patak térjen kerekére.
Nem zakatol többé Péterék vig malma.
Te, jó Péter testvér, igy estél a bajba.
Asszonyod,, gyermekid éhségre juthatnak;
Keserü lesz ize a koldus falatnak. —
— Mennek vizök kérni a kőszivü Pálhoz;
De az minden rokont, testvért, sógort átkoz.
Elüzi a kérőt: „Nem ismerlek téged.
Patak az Isené, nem az örökséged.“

Szép könyörgés után biróhoz jutának,
Biró itéletet mond Pál barátjának:
„Hát, biz az nincs másképen, bajnak vessünk véget;
Patak az Istené, nem az örökséged.“
Felkaczag a gonosz: „Sorsod, testvér, szánom.
Válljak itten kővé, ha nincs igazságom!“

— E szóra nagy dergés támadt égen földön,
Villámok czikáztak a sötét felhőkön,
Köd borult a tájra s világ csodájára —
Nem ismertek többé Pál testvér malmára:
Kőhalommá omlott szörnyü forgószélben,
S kővé vált a testvér a patak medrében,

Kezével mutatva merre malma álla.
— Gonosz szivü testvért ott fogta az átka.

—

Eddig szól a mese intő példa képen,
Hogy testvér és rokon szeretetben éljen.

Györgyössy Rudolf.

Szerkesztői üzenet.

— **K. B.** (Uj-Arad.) A mai számra nem oszthattuk be. De jönni fog mielőbb. Eredeti tárczaközleményeink sokasága miatt arra is sulyt kell fektetnünk, hogy ugyan egy irányu két tárcza, ne egyszerre lásson napvilágot.

— **Előfizető**, (Gyorok.) Uj regényünk január végén fejeződik be. — Köszönjük a meleg érdeklődést.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

— **Kolozsvári közraktárak.** A kolozsvári hitelbank és zálogkölcsön-társulat Kolozsvár állomással sinösszeköttetésben álló közraktáraiba betárolt küldemények tovább szállitására folyó évi deczemberhó 10-től kezdődő hatálylyal az eddigi öt hónap helyett hét hónapi határidő engedélyeztetik. Egyebekben a nevezett közraktárakra nézve 1883. évi márcziushó 1-seje óta fennálló reexpediczionális kedvezményre a 10923/83. valamint 17401/83. sz. a. kihirdetett feltételek változást nem szenvednek. Budapest, 1887. november 25-én. A magyar királyi államvasutak egyszersmind a részes vasutak nevében is.

Szeszüzlet.

(November 26.)

(B.) Tartós gyenge kereslet folytán ezen czikknek az ára a lefolyt héten ismét hanyatlott, daczára annak, hogy tengerinek az ára emelkedett.

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban 25.25, kicsinyben 25.75, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(November 26.)

Sürgős vételkedv, lanyha irányzat, 10,000 mm. jött forgalomba és 2 krajczárral olcsóbb áron adatott el. Buza tavaszra 7.32—7 33, zab tavaszra 5.60—5.61, kukoricza tavaszra 5.83—5.84, káposzta-repcze 10.80—10.90, őszi buza 1888. évre 7.68—7.70.

IDEGENEK NÉVSORA.

(November 26.)

Fehérkereszt-szálló. Zink Pál, utazó. Brassó. Vinkler N., utazó, Szeged. Herczka N., utazó, Bpest. Jachim M., Adler N., utazók, Bécs. Unger N., Strikker N., utazók, B.-Gyula.

Nádor-szálló. Hammer József, birt., Elek. Fischer Sándor, Simerling Sándor, birt., Dobro. Báró Villanyi József, huszár-főhadnagy, Kis-szt.-Miklós. Belay Péter, körjegyző, Kasztó. Jamsics Tihamér, jegyző Kovácsháza. Porubszky Gyula, főerdész, N.-Halmágy. Kovosz Matild, tanitónő, Csongrád. Nagy Péter, gazdász, Orsova. Fried Jakab, utazó, Bpest.

Arad városi színház.

Folyó szám 53. 3. kisbérlet 1-ső szám

Vasárnap, 1887. november hó 27-én:

A tót leány.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban.

Kezdete 7, vége 9½ órakor.

Holnap, hétfőn, bérletfolyamban:

A mikádó.

Operette 2 felv.

Felelős szerkesztő és kiadó:
HINDY ÁRPAD.

VARGA IMRE ezelőtt **BRASSAY E.**

Alapittatott **1882.**

704 9—12

Derékfüző-gyáros, női divat- és rövidáru raktára a „KÉK CSILLAGHOZ.“

ARAD, SZABADSÁGTÉR 12. sz. (Vaskapu.)

Alapittatott **1882.**

Saját gyártmányu felülmulhatlan eredeti franczia szabásu derékfüzök **legnagyobb választékban** esetleg mérték után bármily kivetelben **3 óra alatt** elkészithető.

Derékfüző különlegességek. **nő, férfi és gyerm k egyenestartók,** anyafüzők, gumi-betéttel, **dajkafüzők, derékszoritók** egyedül nálam kaphatók.

Női tricot derekak, minden szin és finomságban. A legujabb kivitelben téli harisnyák, téli szoknyák, **téli gyermekruhák.**

Téli alsó ingek, nadrágok. Valódi Jäger ingek, nadrágok és harisnyák. Téli keztyük.

Fehér és szines **czérna-asztalneműek, olcsóbban** mint bárhol.

Chiffon vászon, **női fehérnemü,** Zsebkendők, csipke, szallag s ruche **feltünő olcsó áron.**

csatlok, Gombok, czérna, kötő- és himző **PAMUTOK** nagy választékban.

Himzőminta előnyomda, a legujabb mintákkal dusan felszerelve.

Derékfüzők tisztitása és ujjáalakitása, valamint *monogrammok himzése* jutányos áron eszközöltetik.

Csipkekendök, genfien-kendők, **csipke butortakarók** feltünő olcsó áron.

Szappan, illatszer, valódi párisi por, **fésük, kefék,** inggombok, melltük **nagy választékban.**

Selyem, gyapot és alpacca **eső-ernyők** *nagy választékban,* **olcsóbb, mint bárhol.**

Derékfüző rendelésnél kérem a derék, mell és csipő bőségét, végül a füző egész magasságát centimeter szerint megjelölni. **Haskötő rendelésnél** csak a derék és has körületét.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Alázatos tisztelettel:
VARGA IMRE, ezelőtt **BRASSAY E.**

A simonyifalvi
nagy-vendéglő
1888. évi január hó 1-től 816 1—1
bérbe adó.
Bővebb felvilágositást nyujt
Weisz Sámuel
regalebérlő Simonyifalván.

Hirdetmény.

Az Oreczy-utczában 12. sz. a., közel 1600 négyszögölet mérő **mükertészet** vagy **nyaralónak** használható, árnyas helyek, nemes gyümölcsfák és rózsákkal ellátott

kert

3 szoba, 2 konyha, és faszinből álló

házzal,

fedett nyári ebédlővel és 48 családra berendezett **zirzon méhessel** együtt szabad kézből *eladó,* vagy több évre *haszonbérbe* adandó.

Közelebbi feltételek

Varjassy József

809 1—3 ügyvéd urnál.

A világhirü SIEMENS-féle bor- és sörpalaczkok

Aradon egyedül csak **HÁJEK ANTAL** Forray-utcza 1. sz. a.

levő üzletében kaphatók.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhivni ujonnan felszerelt nagy választéku, a mai kor kivánalmainak megfelelő áruraktáramra. Jól berendezett üzletemben mindennemü

üveg, porczellán, kőedény, lámpa, ebédlő-, kávé-, thea- és mosdó-készletek, képkeretek,

vendéglői és **hávéházi berendezések** a legolcsóbban beszerezhetők. Tájékozásul szives figyelembe vételre ajánlom árjegyzékem kivonatát:

Ebédlő-készletek	**6 szem. 9 frttól 40 frtig.**	**Kávé-készletek**	**6 szem. 3.50 frttól 20 frtig.**	**Asztali lámpák**	**90 krajczártól 15 frtig.**
Thea „	**6 „ 4 „ 25 „**	**Mocca** „	**6 „ 5.— „ 15 „**	**Függő** „	**50 „ 15 „**

Porczellán-festészeti mütermemben, mely egyedüli Aradon és legjobb hi nevet vivott ki magának, a legdiszesebb kivitelü festések készittetnek. **Kelengyékhez tartozó edények monogrammal** és czimerrel vagy teljes felirattal láttatnak el — Elvállalok mindennemü **üveges munkát.**

Minthogy Arad és környékének nagy bortermelő vidékén azon hiányt véltem felfedezni, hogy a boroknak palaczkokbani forgalomba helyezésénél a kellő palaczkok helyben nem szerezhetők be, intézkedtem, hogy a világhirü Siemens-féle 3*

boros és sörös palaczkok raktárát

megszereztem s van s erencsém azokat a helybeli és vidéki t. bortermelők szives figyelmébe ajánlani.

Midőn tisztelt üzletbarátaimnak eddigi becses támogatásokért köszönetemet nyilvánitom, kérem engem azzal a jövőben is szerencséltetni s ajánlom a mostani igényeknek teljesen megfelelő árudámat (Forray-utcza 1. sz.) mint legolcsóbb bevásárlási forrást szives pártfogásába, mély tisztelettel

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetik. Árjegyzékek kivánatra ingyen s bérmentve.

HÁJEK ANTAL.

Singer | A „Nádor“ szállodával szemben. | Singer

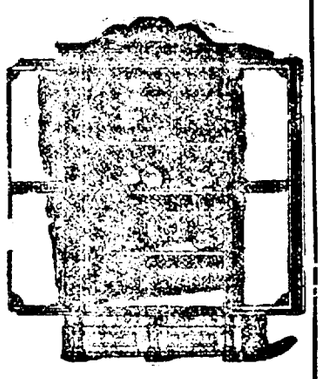

Amerikai varrógépek,

VASBUTOR

és

pénz-szekrények

gyári raktá a

SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

A cs. kir. osztrák és a m. kir. miniszteriumok s államvasutak szállitói

tüz- és betörés ellen biztos

pénz-szekrények

gyári raktára.

Községek számára kivételesen 25% engedmény.

Azonkivül ajánlom 670 11*

vasbútor gyári raktáramat nagy választékban.

Valódi amerikai HOWE, nevezetesen WEHLER és WILSON, Singer s kézi **varrógépek.** családok, szabók és czipészek részére. Mindennemü varrógépek javitása is eszközöltetik. Varrógépekhez szükséges kellékek.

Uj fényképészeti müterem Aradon.

Bemenet a m. k. postahivatal mellett.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint a **Minorita-palotában** lévő, azelőtt **Drescher-féle**

fényképészeti mütermet

megvettem, azt az előhaladt technika és optika legujabb követelményeinek megfelelő felszereléssel és diszleti kiálitással láttam el, ugy, hogy ezek segélyével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemü közönség becses igényeinek minden tekintetben megfelelhetek.

Mütermemet a n. é. közönség becses figyelmébe és kegyes pártfogásába ajánlva, vagyok kitünő tisztelettel

Aradon, 1887. évi november hó 15-én.

Kató József,

796 3—3 fényképész.

A Minorita-palotában.

Templom-utcza.

Hirdetmény.

Miut n a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-czikk 39. §-a értelmében a f. évi 4-ik adórészlet esedékességének határid je már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a folyó évi 4-dik adórészletet, valamint a hadmentességi dijat most már a késedelmi kamatok és esetleg intési dijjal együtt, nemkülönben netalán régibb adótartozásaikat azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régibb adótartozások azonnal, a f. évi 4-ik adórészlet pedig deczember hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján és a végrehajtási dijak felszámitása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a 4. adórészletre nézve november 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adóhátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatositásától számitandó 15 nap alatt nem törlesztenék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

109. v. A városi tanács.

Kávéházi értesités.

A „KIRÁLY KÁVÉHÁZ“-ban

ARAD (Vörösmarty- és Petőfi-utcza sarkán),

mai naptól kezdve következő olcsó árakon szolgáltatom ki a **legkitünőbb minőségü** kávéházi italokat:

1 csésze **thea, rum nélkül**, vagy 1 pohár **knickebein** csak	12 kr.
1 csésze **thea, rummal**, kis **csokoládé** vagy **cséj** csak	15 kr.
1 **egész thea** rummal, egy **nagy csokoládé** csak	25 kr.
1 **tojás punes** vagy **császárthea**	35 kr.
1 pohár **benedictini, chartreuse** vagy való di franczia **cognac** csak	10 kr.

Egyidejüleg van szerencsém a **billiard-kedvelők** figyelmét felhivni legujabb **amerikai billiardjaimra** egyrészről, másrészről a **rendkivül mérsékelt játékdijakra**, nevezetesen a mai naptól kezdve számitok:

1 órai billard nappal	32 kr.,
világitásnál csak	40 „
1 százhuszas nappal	6 kr.,
világitásnál csak	10 „

Az itt jelzett árak mai napon a *„Kereskedő ifjak egyleté“*-ben is életbelépnek.

Midőn még a n. é. közönséget pontos és szolid kiszolgálásról biztositom, kérem szives pártfogását kiváló tisztelettel, alázatos szolgája

Amigo József,

kávés. 810 2*

Kávé, hea, stb.

3 peroz alatt!

Ki **három** percznyi **rendkivüli rövid idő alatt takarék-tüzhely, fa és szén nélkül** önmaga akarja elkésziteni kávéját, theáját, sültjét vagy tojását stb., az rend je meg az általam bevezetett és valamennyi államban szabadalmazott

„RAPID“

szesz-főzőkészüléket

mely 7 szabályozható lánggal bir s igen csinos kivitelü u gy hogy minden asztalnak diszére válik; nagyon praktikus, kényelmes s olcsó, miután alig 1 krnyi szesz felhasználásával 6 tálcza kávét vagy theát lehet készitени rajta. Kezelése minden veszély nélküli s nagyon egyszerü. Nem füstöl, nem gőzöl s nincs semmi szaga! Ugy magánosoknak, mint családoknak, vendéglőknek s kávéhazaknak nélkülözhetetlen!

I elegans rapid főzőkészülék	frt **2.50**
Ugyanaz theakannával és ezüstözött theaszürővel	„ **4.—**
I salon rapid főzőkészülék complet, theakannával s ezüstözött theaszürővel salonok és társaságok részére	„ **5.50**

használati utasitással. — Rendkivüli nagyszámu a megrendelés a világ minden részébe, mivel a készülék igen olcsó, szép és könnyen kezelhető.

Megrendelhető postautánvét, vagy az összeg előleges beküldése által

Wiener Waarenhaus

CARL ZELINKA 759 5—12

III. Hetzgasse 33.

WILD JÁNOS

mészáros- és hentes-üzlete

ARADON, Forray-utcza, gróf Nádasdy-féle házban.

Ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe dusan berendezett üzletét, melyben naponta négyféle friss vágásu hus tartatik, u. m.

Első minőségü kitünő marhahus,
Fiatal borjuhus,
Öreg borjuhus (Kneip) és
Fiatal sertéshus.

Az árak jutányosabban számittatnak, mint bárhol.

Továbbá kaphatók hentes üzletemben: 807 2.2

szép fiatal füstölt **sonkák**, oldalas **szalonna**, kitünő **páczolt marhanyelv**, füstölt hus és mindennemü **szalonna, szép zsir.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek. Kiváló tisztelettel

Wild János.

Aradi első takarékpénztár. Zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

F. évi november 29-én d. e. 9 órakor, a fennebbi helyiségben, a következő számu lejárt **arany** és **ezüst zálogtárgyak** fognak az alapszabályok 64. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett árvereltetni, és pedig naplósz. 11 30 68 115 146 206 244 268 276 337 372 488 563 604 633 641 675 726 738 781 804 809 856 869 875 970 998 1011 1035 1045 1056 1062 1072 1082 1085 1096 1097 1102, 1118, 1150, 1165 1166 1167 1168 1181 1189 1192 1194 1216 1225 1228 1235 1311 1705 1971 2048 2049 2050 2067 2118 2164 2278 2321 2369 2370 2404 2489 2490 2491 2587 2609 2716 2875 2877 2878 2975 3127 3132 3144 3163 3164 3184 3206 3310 3362 3476 3477 3488 3491 3492 3493 3494 3495 3508 3509 3515 3516 3517 352 3522 3523 3529 3531 3534 3535 3537 3538 3540 3542 3549 3560 3570 3571 3576 3584 3585 3586 3591 3606 3607 3609 3613 3614 3615 3616 3617 3656 3665 3667 3674 3677 3680 5694 3700 3721 3722 3723 3741 3763 3764 3766 3767 3772 3778 3777 3779 3780 3784 3835 3838 3839 3874 3892 3944 3945 3948 3957 3969 3970 3971 4003 4005 4008 4021 4032 4042 4052 4058 4067 4111 4118 4121 4143 4154 4103 6288 6769 6770 7393 7449 7451 8280 9557 9774, mely árveréshez a venni szándékozók tisztelettel meghivatnak.

Arad, 1877. november 12.

790 3—3 **Az igazgatóság.**

Üvegbe töltött ménesi,- magyarádi- és csemege-borok lerakata.

Naponta friss valódi rozskenyér kapható.

SCHENK E.

füszer- és csemege-áru üzlete

ARADON, Szabadságtér, ó-városház-épület.

A „SZARVAS“-HOZ.

Ajánlja dusan felszerelt

füszer-, anyag-, festék-, gyarmat- és csemege-áru RAKTÁRÁT.

Közvetlen behozatott valódi finom **Chinai, orosz, és caravan theákat,** öreg tiszta ananász, jamaikai és braziliai rumokat, **franczia és hollandi likröket,** finom **szerémi szilvorium,** magyar és franczia **COGNAC, CAVIAR,**

Továbbá kitünő **ementhali, groy, imperial, hollandi, reitenaui, linburgi. gorgonzola, strachino. eidami, fromage de Brie, roquefort, parmai és Trappista** sajtok, — liptói turó. Friss hollandi, páczelt, és füstölt, häring, Angolna, oroszka, szardinia olajban, franczia és versetzi mustár.

Drezdai és lipcsei mézes sütemények egyedüli raktára. **Kassai és Prágai sódar** nyersen és kifőzve, *marhanyelv, debreczeni oldalas* **és paprikás szalonna,** olasz mortadella, szalámi, debreczeni kolbász, naponta friss tormáskolbász,

azonfelül friss és szép *malaga-szőlő*, *datolya*, olasz *mogyoró*, *füge*, *mandula*. Czukros déli gyümölcs, czitrom, narancs, török szilva, görzi maroni, szép dió,

csurgatott méz. Nürinbergi finom torma.

Kitünő tisztelettel: SCHENK E.

Minden postai vagy vasuti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

774 5—9 Amerikai salon-petroleum.

Naponta friss bécsi és frankfurti tormás kolbász.

Magyar és franczia PEZSGŐBOROK olcsó áron.

Szőnyegek,
paplanok s matráczok,
pokróczok, 706 10.10
magyar és angol
utazó takarók,
nagy választékban, kitünő minőségben,
olcsó árak mellett.
Kaphatók
Reich B. Károly
gyári raktárában,
Szabadságtér 1.

1864-es igérvények

huzása 1887. deczember 1-én,

Főnyeremények:

150,000, 20,000 és 10,000 frt;

ára 5 frt bélyeggel együtt.

Wallfisch Armin

bank- és váltóüzlete Aradon.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek. 799 2—2

MARX és FEJÉR

fűszerkereskedése

ARADON, templom-utcza, a „fehér kutyához."

Ajánlja mindennap frisen érkező **bécsujhelyi tormás kolbászait, kassai sonkát** föve és nyersen, **bielitzi nyelv,** szarvasgomba, ajokás májas és **krakkói** kolbászait, azonkivül **párisi kolbászt,** debreczeni oldalas, pörkölt és paprikás **szalonnát,** nemkülönben minden faju **csemege-sajtokat,** igen szép nagyfejü **carfiolokat,** száritott **gombát, halikrát, szardiniát,** marinirozott **halakat** nagy választékban; továbbá egész fris magyarés franczia mustár, londoni **thea, ananás** és **jamaikai rumot,** kül- és belföldi **cognac**-jait és idei fris honi, angol és bécsi **thea-kenyeret.**

764—9.104

Azok, kik ismerik

Dr. Dehaut labdacsait,

Párisból,

nem késnek azokat igénybe venni, midőn szükséges. Ők ezen **hashajtó s vértisztitónál** sem rosz iztől, sem fájdalomtól, sem más kellemetlenségtől nem tartanak, mert ellentéttel más hashajtókkal, ezen labdacsok akkor hatnak gyökeresen, midőn jó tápláló eledelekkel, vagy erősitő italokkal vétetnek be. Foglalkozásunk szerint azon órut választhatjuk, mely leginkább inyünkre van. A hashajtás által előidézett gyengeség a táplálék által ellensulyoztatik: s igy ismételhetjük a hashajtót szükség szerint.

1 doboz ára (25 db) frt 1.50; 1 doboz ára (50 db) frt 2.50.

777 3—12

Kapható

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában

RING LAJOS

„ANGYALHOZ" CZIMZETT GYÓGYSZERT RÁBAN

Aradon, Asztalos Sándor-utcza 1-sö szám alatt.

Tanulóul felvétetik

egy jó erkölcsü fiu

egy helybeli elsőrendü

füszerüzletben.

Hol? — megmondja a kiadóvatal

BRAUSWETTER VILMOS

chronometer és műórás

a szinház átellenében Aradon, Vörösmarty-utcza 3.

570 6*

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt és jól szabályozott

arany,- ezüst,- nikel,- zseb-, inga,- ébresztő- és fali-

ÓRÁK,

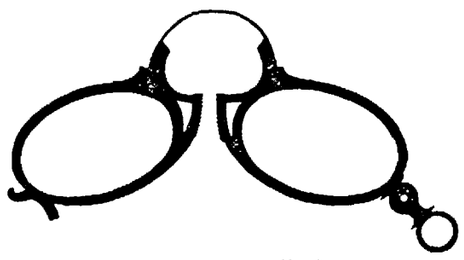

valamint a világhirü Rodenstock-féle szabadalmazott **Diophraghma**

SZEMÜVEGEK

Az Alföldön kizárólagos nagy raktárát.

arany-, ezüst-, nikel-, aczél-, teknős béka- és szarú foglalatokban,

gyári árakon.

Tudományos alapon készült **Refraktometer** és a **Pupillo-Strabometer** gyakorlati műszerek segélyével a szem látóképességének megfelelő szemüvegek kiszolgáltatásáért kezeskedem.

Hő- és légsúlymérők és egyéb optikai müszerek folyton raktáron.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek.

Uri családok figyelmébe

ajánlja KOBÁNY Bácsi

Deák Ferencz-utcza 4-ik szám alatti

GYERMEKKERTJÉT,

hol alkalom nyujtatik arra is, hogy a 3—6 éves gyermekek a **franczia** és **német** nyelveket jétékközben könnyü szerrel sajátitsák el.

Az a tapasztalat, hogy a kisdedek az első ho alatt mindkét nyelvben 70—80 szót sajátithattak el s képesekké lettek gondolataiknak rövidebb mondatokban való kifejezésére, biztositéknak látszik a legszebb eredményre.

Beiratás, felvétel naponta az intézetben.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzlete

Budapest, Dorottya-utcza 1. szám.

BAZILIKA

SORSJEGYEK

évenkénti 3 huzás.

LEGKÖZELEBBI HUZÁS

1887. deczember hó 1-én.

Főnyeremény **100,000** forint.

ajánl az 793 5—6

1887. évi deczember hó 1-én

leendő huzáshoz

BASILIKA-sorsjegyeket

Készpénz-fizetés mellett a hivatalos napi árfolyamon,

Részletfizetésre:

3	darabot	18	havi	részletre	á	1	frt 93	kr.
5	»	18	»	»	»	3	» 23	»
10	»	18	»	»	»	6	» 46	»

Már az első részlet lefizetése után az esetleges nyeremény kizárólag a részletiv tulajdonosát illeti.

GYÁRI ÁRAK

SÜTŐ JÓZSEF

porczellán-, majolika-, üveg-, lámpa- és tükörnemü-raktáros

ezennel tudatja a nagyérdemü közönséggel, hogy a „HAJEK és SÜTŐ czég alatt eddig a Forray-utczában fennállott üzletből békés uton kilépett és **saját neve alatt** uj porczellán-festészeti-mütermet nyitott meg

Aradon, a főtér 6. szám alatti Verbos-házban

(az „Arany Kulcs" szálloda mellett.)

Porczellán-fesfészeti műterem, hollóházi kőedény gyári raktára. — Ebédlő-, thea-, fekete-kávé- és mosdó-készletek gyári raktára.

Menyasszonyi asztalkészletek,

servicek, ebédlő-készletek, mocca-készletek, üvegnemüek, lámpák, tükrök

és egyéb finom porczellán-edények

a legjutányosabb gyári áron csakis nálam

szerezhetők be.

Ebédlő-készletek izlésteljes diszitéssel	*13 frttól 30 frtig*	*Kávé-készletek*	*3 frttól 30 frtig*
Thea-készletek diszes kiállitásban	*5 frttól 30 frtig*	*Mocca-készletek*	*6 „ 15 „*
		Nagy salon-lámpák kiváló szép festészeti kiállitásban	*2.50 frttól 4.50 frtig.*

Porczellán-festészeti munkákat

fényképekkel, monogrammokkal, egész müvészies kivitelben minden szinre a legjutányosabb árak mellett készitek, melyeket

legczélszerübb menyegzői, karácsonyi és ujévi ajándéktárgyakul

is leginkább ajánlhatok.

A t. vendéglős urakat is tisztelettel értesitem, hogy nálam nagy bevá árlásom folytán nagyban és kicsinyben legujabb mintáju duppla-tányérok, oválok és egyéb porczellán- és üvegnemüek gyári áron kaphatók.

Mindennemü üveges munka legolcsóbban készittetik.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Midőn a t. közönség eddigi bizalmát és pártfogását megköszönném, ujon megnyitott üzletem ré szére azt ezentul is kérem.

Tisztelettel

Sütő József.

Főtér 6. sz. Verbos-ház.

797 3—20

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

A magyarád-ménesi promontoriumból

és csak a legkiválóbb termelőktől származó, leggondosabban ápolt és valamennyi kiállitásnál az első dijakkal kitüntetett

ászkolt boraimat,

nevezetesen:

vagy 100 hordó 1878—846-iki magyarádi a megboldogult **Kornya**, főtisztelendő **Magyary Alajos** apát, **Pfeiffer** kanonok, mélt. **Atzél Péter. Atzél** báró, nagym. **Edelsheim-Gyulai** báró, mélt. **Almássy** és **Nádasdy** gróf uraktól és a **ménesi kincstári** szöllőkből származó boraimat, továbbá **Pribek** czimzetes püspöktől kitünő **somlait,** ő exellenciája az erdélyi püspök pinczéjéből a legjelesebb **rózamála-bort,** valamint igen jeles saját termésü **rizlingi-, szikla-** és **bakator-boraimat,** továbbá **ménesi** és **tokaji asztali** és **aszuboraimat,** melyck a legnagyobb, egész az 1811. évig visszaéró választásban kaphatók üvegekben és hordókban; továbbá bel- és külföldi **pezsgőt,** saját gyártmányu finom **cognacot** stb. vagyok bátor a t. közönség figyelmébe ajánlani.

2—3 Kiváló tisztelettel:

DOMANY JOSEF,

cs. és kir. és Ő felsége a szerb király, ugy mint Ő fensége Károly bajor herczegnek udvari szállitója,

szöllőbirtokos és bornagykereskedő.

Most már uj pinczeépitkezésem is be lévén fejezve, helyi pinczém az ország legnagyobbaihoz tartozik. Megszemlélhető naponla a délutáni órákban. — Árlapokkal szivesen szolgálok.

GRUBER SÁNDOR

fogászati műterme

Arad, főtér 17. sz. II. emelet, (a megyeházzal szemben.)

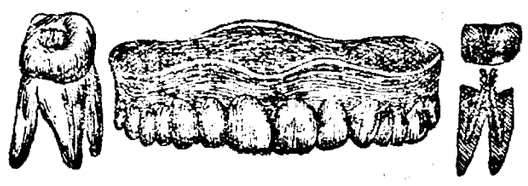

fogak, fogsorok

és mindennemü

javitàsok, (reperaturák)

a legrövidebb idő alatt készittetnek mütermemben.

Olcsó és kitűnő munkáért kezeskedem.

629 7.15

Gruber Sándor,

fogtechnikus Aradon.

Nyomtatja a »Széchenyi irodalmi intézet« Aradon.